

دیدگاه پدافندی

سازمان پدافند غیرعامل کشور

استاندارد قزوین

معاونت امنیتی، سیاسی و اجتماعی

اداره کل پدافند غیرعامل

تهیه و تدوین:
سیاوش طاهرخانی

سید محمد

دیدگاه پدافندی

تهیه و تدوین
سیاوش طاهرخانی

ناظر
مهدی مدرسی

ویراستار
محمد مهدی ملکی پور

سایر همکاران
علی مقدمی ، سید ابراهیم حسینی

اداره کل پدافند غیرعامل استانداری قزوین
آبان ۱۴۰۲

فهرست مطالب

۶	مقدمه.....
۷	ابلاغ سیاست‌های کلی نظام در امور ((پدافند غیرعامل)).....
۸	کلیات.....
۸	تعریف پدافند غیرعامل.....
۸	الف) تعریف لغوی.....
۸	ب) تعریف مصوب قانون.....
۹	تعاریف پدافند (سایبری، پرتوی، زیستی، شیمیایی، کالبدی، الکترونیک، اقتصادی و مردم محور).....
۹	پدافند سایبری.....
۹	پدافند پرتوی.....
۱۰	پدافند زیستی.....
۱۰	پدافند کالبدی.....
۱۰	پدافند شیمیایی.....
۱۱	پدافند الکترونیک.....
۱۱	پدافند اقتصادی.....
۱۱	پدافند مردم محور.....
۱۲	تاریخچه پدافند غیرعامل در کشور.....
۱۲	الف) قبل از انقلاب.....
۱۲	ب) بعد از انقلاب.....
۱۳	اساسنامه سازمان پدافند غیرعامل کشور.....
۱۳	ماده ۱ - نام.....
۱۳	ماده ۲ - تعاریف و اصطلاحات.....
۱۳	ماده ۳ - شخصیت حقوقی.....
۱۴	ماده ۴ - مرکز و محل استقرار.....
۱۴	ماده ۵ - مدت فعالیت.....
۱۴	ماده ۶ - مأموریت.....
۱۴	ماده ۷ - ارکان سازمان.....
۱۴	ماده ۸ - کمیته دائمی.....
۱۴	ماده ۹ - وظایف و اختیارات کمیته دائمی.....
۱۵	ماده ۱۰ - وظایف سازمان.....
۱۶	ماده ۱۱ - وظایف کمیته پدافند غیرعامل دستگاه‌های اجرایی و استان‌ها.....
۱۶	ماده ۱۲ - حوزه فعالیت سازمان.....
۱۶	ماده ۱۳ - رئیس سازمان.....
۱۶	ماده ۱۴ - وظایف و اختیارات رئیس سازمان.....
۱۷	ماده ۱۵ - انتصابات.....
۱۸	ماده ۱۶ - ساختار سازمانی.....
۱۸	ماده ۱۷ - منابع انسانی.....
۱۸	ماده ۱۹ - بودجه طرح‌های پدافند غیرعامل.....
۱۸	ماده ۲۰ - بودجه جاری سازمان و دستگاه‌های تابعه آن.....
۱۸	ماده ۲۱ - دارایی‌های سازمان.....
۱۹	ماده ۲۲ - مرجع پیشنهاد اصلاح.....

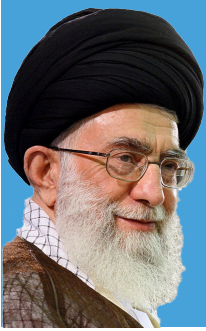
۱۹	اهمیت زیرساخت ها
۲۲	مقایسه اندام بدن با زیرساخت ها
۲۳	دستورالعمل اجرایی پدافند غیرعامل استان
۲۳	ماده ۱- تعاریف و اختصارات
۲۴	ماده ۲- اسناد بالادستی
۲۴	ماده ۳- دامنه شمول
۲۴	ماده ۴- هدف
۲۴	ماده ۵ - منظور
۲۴	ماده ۶- ارکان پدافند غیرعامل استان
۲۴	ماده ۷- مأموریت شورای پدافند غیرعامل استان
۲۵	ماده ۸ - وظایف شورای پدافند غیرعامل استان
۲۵	ماده ۹- اعضاء شورای پدافند غیرعامل استان
۲۶	ماده ۱۰- هدف از ایجاد اداره کل پدافند غیرعامل استان
۲۷	ماده ۱۱- وظایف اداره کل پدافند غیرعامل استان
۲۷	ماده ۱۲ - شورای پدافند غیرعامل شهرستان
۲۸	ماده ۱۳ - کارگروه های تخصصی
۲۸	ماده ۱۴ -
۲۹	ماده ۱۵ -
۲۹	ماده ۱۶ -
۲۹	ماده ۱۷ -
۲۹	ماده ۱۸ -
۲۹	کارگروه های تخصصی یازده گانه
۳۰	۱- کارگروه امنیت و دفاع (غیرعامل)
۳۰	۲- کارگروه زیستی
۳۱	۳) کارگروه کالبدی و زیربنایی
۳۲	۴- کارگروه انرژی و تأمین نیازهای ضروری
۳۳	۵. کارگروه خدمات و امداد و نجات
۳۴	۶ - کارگروه سایبری و الکترونیک
۳۴	۷ - کارگروه حمل و نقل و جابجایی
۳۵	۸) کارگروه مشارکت مردمی (مردم محور)
۳۶	۹) کارگروه امور فرهنگی و اجتماعی
۳۷	۱۰) کارگروه کشاورزی و امنیت غذایی
۳۸	۱۱) کارگروه حقوقی و قضایی
۳۹	قانون تشکیل سازمان پدافند غیرعامل کشور
۴۰	دستورالعمل اجرایی بند (س) تبصره ۱۹ قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور
۴۰	ماده ۱- تعاریف و اختصارات
۴۱	ماده ۲- الزامات و ضوابط
۴۲	ماده ۳ -
۴۲	ماده ۴ -
۴۲	ماده ۵ -
۴۳	پدافند غیرعامل به روایت اینفوگرافیکی و تصویر
۵۱	منابع و مأخذ

مقدمه

پدافند غیرعامل با مفهوم کلی دفاع در برابر تهاجم، بدون استفاده از سلاح و درگیر شدن مستقیم، سابقه‌ای طولانی در تاریخ بشری به قدمت خلقت انسان دارد.

انجام اقدامات دفاع غیرعامل در ابعاد گوناگون در حال کنونی در جهت مقابله با تهاجمات دشمن (نظامی و غیرنظامی)، بلاهای طبیعی و غیرطبیعی و تقلیل خسارات ناشی از حملات نظامی دشمن چون: حملات هوایی، زمینی، دریایی و غیرنظامی چون: حملات سایبری، جنگ نرم و بلاهای طبیعی چون: طوفان، سیل، زلزله و... غیرطبیعی چون: سرقت و... موضوعی بنیادی است که وسعت و گستره آن، تمامی زیرساخت‌های کلیدی، مراکز حیاتی، حساس و مهم نظامی و غیرنظامی کشور چون پالایشگاه‌ها، نیروگاه‌ها، بندرها، فرودگاه‌ها، مجتمع‌های بزرگ صنعتی، مراکز بهداشتی و درمانی، قرارگاه‌ها و مراکز عمده فرماندهی نظامی و هدایت و تصمیم‌گیری‌های سیاسی، مراکز اصل مخابراتی و ارتباطی، پل‌های استراتژیک، صنایع نظامی، پایگاه‌های هوایی، سایت‌های موشکی، مراکز و ایستگاه‌های رادیویی، تلویزیون، انبارهای عمده مواد غذایی و دارویی، مراکز جمعیتی و قرارگاه‌های تاکتیکی، مقرهای عمده آماری و پشتیبانی و... را در برمی‌گیرد. تجارب حاصله از جنگ‌های گذشته از قبیل جنگ ۱۱ هفته‌ای سال ۱۹۹۹ ناتو علیه یوگسلاوی، جنگ سال ۲۰۰۳ آمریکا و انگلیس علیه عراق، جنگ ۳۳ روزه سال ۲۰۰۶ اسرائیل علیه لبنان و دیگر جنگ‌های نظامی و غیرنظامی مؤید این نظر است که کشور مهاجم جهت درهم شکستن اراده ملت و توان سیاسی، اقتصادی، نظامی و مدیریتی کشور موردتهاجم با اتخاذ استراتژی انهدام مرکز ثقل، توجه خود را صرف بمباران و انهدام مراکز حیاتی، حساس و مهم می‌نماید. همچنین تجارب حاصله از بلاهای طبیعی به وجود آمده چون زلزله بم در سال ۱۳۸۲، سیل گلستان در سال ۱۳۸۰ و... در کشور عزیزمان ایران، مؤید این نظر است کشورهای که موردتهاجم بلاهای طبیعی قرار گرفته‌اند به علت عدم رعایت اصول پدافند غیرعامل دچار خسارت زیاد مالی و جانی و گاه بلندمدت قرار گرفته‌اند.

امروزه کشورهای که طعم خرابی و خسارات ناشی از جنگ، بلاهای طبیعی و... را چشیده‌اند، جهت حفظ سرمایه‌های ملی و منابع حیاتی خود توجه خاص و ویژه‌ای به دفاع غیرعامل نموده و در راهبرد دفاع خود جایگاه والایی برای آن قائل غیر از حوادث و بلایای طبیعی، موضوع تهدیدهای درونی و برونی توسط دشمن نیز، یکی از دغدغه‌های پدافند غیرعامل است و در این راستا کلیه دستگاهها و سازمانها وظیفه خطیری را به عهده خواهند داشت.

ابلاغ سیاست‌های کلی نظام در امور «پدافند غیرعامل»

رهبر انقلاب اسلامی، سیاست‌های کلی نظام در امور «پدافند غیرعامل» را ابلاغ کردند.

پیش‌نویس این سیاست‌ها، پیش‌ازاین در مجمع تشخیص مصلحت نظام تهیه و به محضر حضرت آیت‌الله خامنه‌ای تقدیم شده بود. متن کامل این سیاست‌های ابلاغی که به‌عنوان راهنمای دستگاه‌های اجرایی، تقنینی و نظارتی، خط مشی و جهت‌گیری نظام را در بخش مذکور تعیین می‌کند، به شرح زیر است:

۱. تأکید بر پدافند غیرعامل که عبارت است از: مجموعه‌ی اقدامات غیرمسلحانه که موجب افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب‌پذیری، تداوم فعالیت‌های ضروری، ارتقاء پایداری ملی و تسهیل مدیریت بحران در مقابل تهدیدات و اقدامات نظامی دشمن می‌گردد.

۲. رعایت اصول و ضوابط پدافند غیرعامل از قبیل انتخاب عرصه‌ی ایمن، پراکنده‌سازی یا تجمیع حسب مورد، حساسیت‌زدایی، اختفاء، استتار، فریب دشمن و ایمن‌سازی نسبت به مراکز

جمعیتی و حائز اهمیت، به‌ویژه در طرح‌های آمایش سرزمینی و طرح‌های توسعه آینده کشور.

۳. طبقه‌بندی مراکز، اماکن و تأسیسات حائز اهمیت به حیاتی، حساس و مهم و روزآمد کردن آن در صورت لزوم.

۴. تهیه و اجرای طرح‌های پدافند غیرعامل (با رعایت اصل هزینه-فایده) در خصوص مراکز، اماکن و تأسیسات حائز اهمیت نظامی و غیرنظامی موجود و در دست اجرا، بر اساس اولویت‌بندی و امکانات حداکثر تا پایان برنامه ششم و تأمین اعتبار موردنیاز.

۵. تهیه‌ی طرح جامع پدافند غیرعامل در برابر سلاح‌های غیرمتعارف، نظیر هسته‌ای، میکروبی و شیمیایی.

۶. دو یا چندمنظوره کردن مستحذات، تأسیسات و شبکه‌های ارتباطی و مواصلاتی در جهت بهره‌گیری پدافندی از طرح‌های عمرانی و به‌ویژه در مناطق مرزی و حساس کشور.

۷. فرهنگ‌سازی و آموزش عمومی در زمینه‌ی به‌کارگیری اصول و ضوابط پدافند غیرعامل در بخش دولتی و غیردولتی،

غیرعامل در مقابله با تهدیدات نرم افزاری و الکترونیکی و سایر تهدیدات جدید دشمن به منظور حفظ و صیانت شبکه های اطلاع رسانی مخابراتی و رایانه ای.

۱۲. پیش بینی سازوکار لازم برای تهیه ی طرح های مشترک ایمن سازی و ایجاد هماهنگی در سایر طرح ها و برنامه ها و مدیریت نهادهای مسئول، در دو حوزه ی پدافند غیرعامل و حوادث غیرمترقبه در جهت هم افزایی و کاهش هزینه ها.

۱۳. ایجاد مرکزی برای تدوین طراحی، برنامه ریزی و تصویب اصول و ضوابط، استانداردها، معیارها، مقررات و آیین نامه های فنی پدافند غیرعامل و پیگیری و نظارت بر اعمال آنها.

پیش بینی مواد درسی در سطوح مختلف آموزشی و توسعه تحقیقات در زمینه پدافند غیرعامل.

۸. رعایت طبقه بندی اطلاعات طرح های پدافند غیرعامل.

۹. ممانعت از ایجاد تأسیسات پرخطر در مراکز جمعیتی و بیرون بردن این گونه تأسیسات از شهرها و پیش بینی تمهیدات ایمنی برای آن دسته از تأسیساتی که وجود آنها الزامی است و ممانعت از ایجاد مراکز جمعیتی در اطراف تأسیسات پرخطر با تعیین حریم لازم.

۱۰. حمایت لازم از توسعه ی فناوری و صنایع مرتبط مورد نیاز کشور در پدافند غیرعامل با تأکید بر طراحی و تولید داخلی.

۱۱. به کارگیری اصول و ضوابط پدافند

کلیات

تعریف پدافند غیرعامل

الف) تعریف لغوی

از منظر واژه شناسی، واژه ی پدافند غیرعامل از دو بخش "پد" و "آفند" تشکیل شده است. در فرهنگ و ادب فارسی، "پاد" یا "پد" پیشوندی است که به معنی «ضد، متضاد، پی و دنبال» است و هرگاه قبل از واژه ای قرار گیرد، معنای آن را معکوس می کند. واژه ی "آفند" نیز به معنای «حمله، جدال، پیکار و تهاجم» است؛ بنابراین، پدافند درواقع آن عملی است که بر ضد آفند صورت می گیرد، معادل انگلیسی پدافند غیرعامل (Passive defense) است و کوتاه ترین تعریف پدافند غیرعامل، دفاع بدون سلاح میباشد.

ب) تعریف مصوب قانون

تعریف قانونی پدافند غیرعامل، در بند (۱) سیاست های کلی پدافند غیرعامل مجمع تشخیص مصلحت نظام چنین آمده است:

مجموعه اقدام های غیرمسلحانه ای که موجب (۱) افزایش بازدارندگی، (۲) کاهش آسیب پذیری، (۳) تداوم فعالیت های ضروری، (۴) ارتقای پایداری ملی و (۵) تسهیل مدیریت بحران در مقابل تهدیدها و اقدام های نظامی دشمن می شود.

مؤلفه های پنج گانه ی مندرج در تعریف یادشده، در حقیقت نتایج اقدامات پدافند غیرعامل است. بدین مفهوم که چنانچه مجموعه اصول پدافند غیرعامل در زیرساخت های حیاتی،

حساس و مهم رعایت گردد و اجرا شود، موجب افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب پذیری، تداوم فعالیت های ضروری و... می گردد. توضیح اینکه منظور از تهدیدات در سطر آخر تعریف مصوب قانونی یادشده، تهدیدات سایبری، زیستی، پرتوی شیمیایی و نظامی دشمن است. موضوع قابل توجه در این راستا، این است که تهدیدات فرآوری حوزه ی مسئولیتی و مأموریتی سازمان پدافند غیرعامل کشور، تهدیدات یادشده است که از جنس تهدیدات انسان ساز (Manmade Threats) می باشد، تهدیدات طبیعی (Natural threats) از قبیل سیل، زلزله، سونامی، بهمن، سرما، خشک سالی طوفان گردباد، فرونشست زمین، سونامی و... در حوزه مسئولیتی سازمان مدیریت بحران کشور است که در زیرمجموعه ساختاری وزارت کشور قرار دارد.

تعاریف پدافند (سایبری، پرتوی، زیستی، شیمیایی، کالبدی، الکترونیک، اقتصادی و مردم محور)

پدافند سایبری:

مجموعه ی اقدامات سایبری و غیر سایبری است که توانمندی رصد، پایش، تشخیص، تهدید، استخراج آسیب پذیری، تجزیه و تحلیل میزان خطر، مدیریت و کنترل تهاجم سایبری، بازیابی اطلاعات و تولید قدرت پاسخ گویی به تهدید سایبری دشمن را ایجاد می کند، موجب مصون سازی، کاهش آسیب پذیری و حفاظت از سرمایه های ملی سایبری و زیست بوم سایبری کشور می شود و با تولید بازدارندگی امکان تهاجم سایبری را از کلیه متخاصمین سلب می نماید.

پدافند پرتوی:

به مجموعه ای از اقدامات شامل رصد و پایش، آشکارسازی، هشدار دهی، تشخیص، تصمیم و عملیات، کنترل و حفاظت و پیشگیری، امداد و نجات، درمان، بازیابی و بازتوانی منابع، محدودسازی و رفع آلودگی در برابر تهدیدات پرتوی، برای به حداقل رساندن آثار و عواقب زیان بار ناشی از آنها اطلاق می گردد.

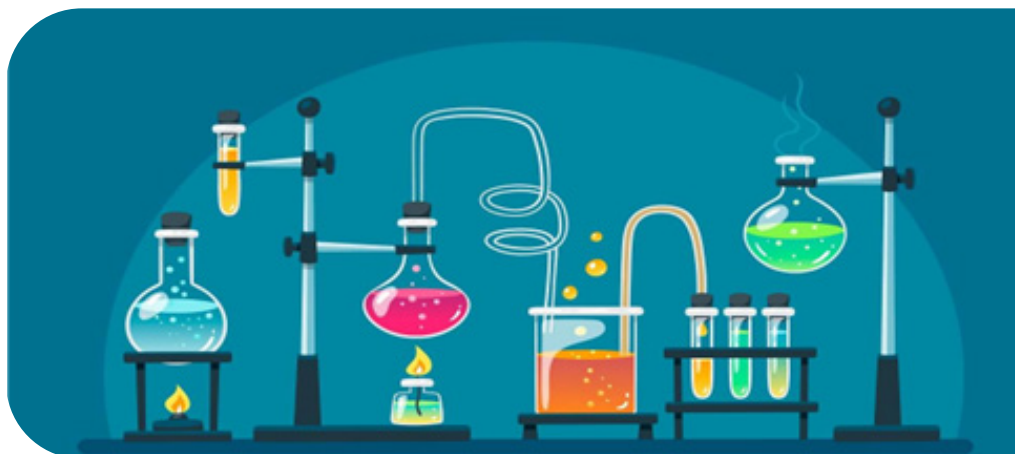
پدافند زیستی:

به مجموعه‌ای از اقدامات شامل رصد و پایش، آشکارسازی، هشدار دهی، تشخیص، تصمیم و عملیات، کنترل و حفاظت و پیشگیری، امداد و نجات، درمان، بازیابی و بازتوانی منابع محدودسازی و رفع آلودگی در برابر تهدیدات زیستی اطلاق می‌شود که موجب حفاظت

از سرمایه‌های ملی در برابر تهدیدات زیستی و کاهش آثار و عواقب ناشی از آن‌ها می‌گردد.

پدافند شیمیایی:

به مجموعه‌ای از اقدامات پیشگیرانه‌ی شیمیایی شامل رصد و پایش، تهدیدات و حوادث، شیمیایی، تشخیص و اعلام وضعیت، امداد و نجات و درمان مصدومین،

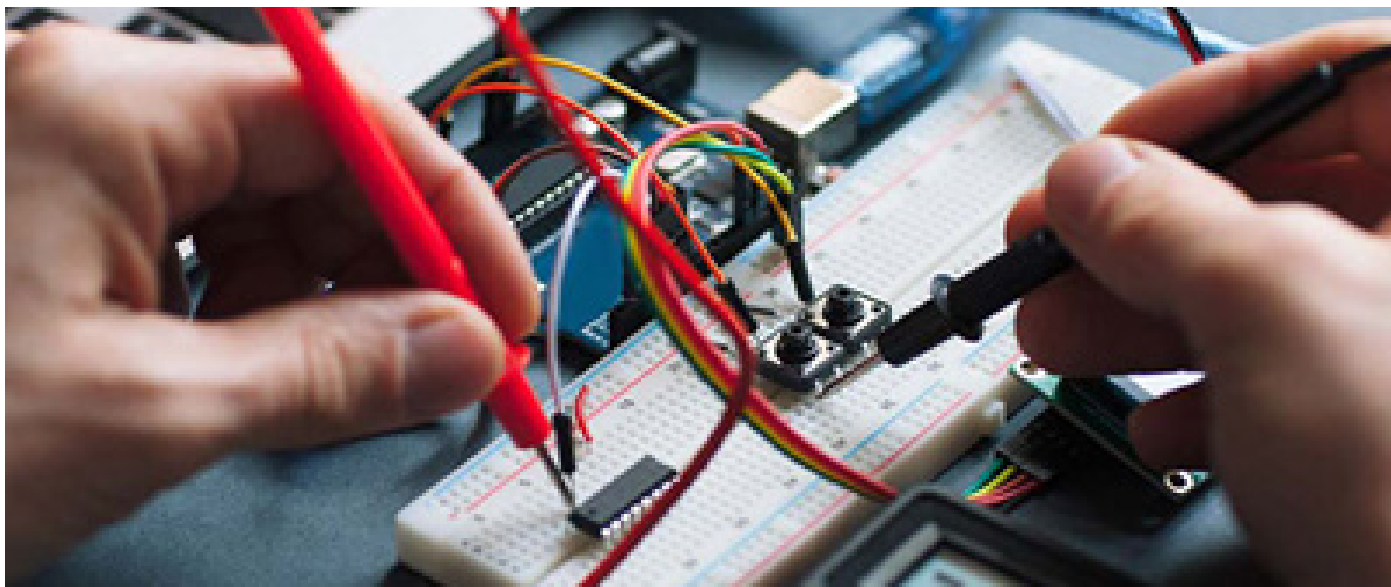

محدودسازی منطقه‌ی آلوده، رفع آلودگی، پاک‌سازی منطقه‌ی آلوده، بازیابی، آموزش، تمرین، ارتقاء آمادگی، کاهش آسیب‌پذیری‌ها، مصون‌سازی زیرساخت‌های شیمیایی و مدیریت بحران حوادث شیمیایی کشور، در برابر هرگونه تهدید و حادثه‌ی متصور، پدافند شیمیایی اطلاق می‌گردد.

پدافند کالبدی:

به مجموعه‌ای از اقدامات فنی و مهندسی که به‌منظور ارتقای پایداری، کاهش آسیب‌پذیری و تداوم خدمات ضروری دارایی‌های فیزیکی مراکز ثقل انجام می‌شود، اطلاق می‌گردد.

پدافند الکترونیک:

به مجموعه‌ای از اقدامات پدافند غیرعامل در حوزه‌ی الکترونیک اطلاق می‌گردد که به‌کارگیری آن‌ها به مصونیت استفاده‌ی پایدار و مداوم و تسهیل مدیریت بحران در این حوزه، از سرمایه‌های الکترونیک کشور در برابر تهدیدات این حوزه می‌انجامد.

پدافند اقتصادی:

دفاع با ابزارهای اقتصادی و به تعبیر دیگر، پدافند اقتصادی به مجموعه‌ی اقدامات کشور به‌منظور مقابله با تهاجمات اقتصادی دشمن اطلاق می‌گردد.

پدافند مردم محور:

به مجموعه‌ی اقدامات و تدابیر در حوزه‌ی مردم و زیرساخت‌های خدمات‌رسانی و تأمین نیازهای اساسی مردم باهدف صیانت و حفاظت از جان و مال مردم، ارتقای آستانه‌ی تحمل مردم در شرایط اضطراری بحران ناشی از

جنگ، پایداری و استمرار تأمین نیازمندی‌های ضروری آن‌ها، اطمینان بخشی، آرامش بخشی و افزایش همگرایی حاکمیت مردم اطلاق می‌گردد.

تاریخچه پدافند غیرعامل در کشور

الف) قبل از انقلاب

در بهمن ماه سال ۱۳۳۵ نهادی تحت عنوان سازمان دفاع غیرنظامی" با ۳ معاونت (فنی، عملیات و آموزش، اداری و مالی) و ۵ مدیریت کل و یک مرکز مقابله با حریق پس از تصویب مجلس شورای ملی در تشکیلات نخست‌وزیری وقت شکل گرفت و سازمان‌دهی گردید. تهدیدات فرآروی سازمان دفاع غیرنظامی یادشده، شامل تهدیدات طبیعی و تهدیدات خارجی (نظامی) بوده و مأموریت سازمان مذکور شامل موارد زیر تعریف و تعیین گردیده بود. ۱. هدایت، کنترل و پشتیبانی مردم حین حوادث و بلایای طبیعی؛ کمک امداد نجات مصدومین؛ کاهش آسیب‌پذیری‌های کشور در برابر تهدیدات خارجی. در ۱۸ بهمن ۱۳۳۷ سازمان یادشده از تشکیلات نخست‌وزیری جدا گردید و به وزارت کشور ملحق شد.

ب) بعد از انقلاب

بعد از انقلاب، احساس نیاز تشکیل سازمان پدافند غیرعامل به صورت مکرر در کشور حس شده بود و در دوران دفاع مقدس، چنین مرکزی وجود نداشت. به همین دلیل، فقدان آن به صورت جدی احساس می‌شد و بعد از اتمام جنگ نیز تصور می‌گردید که بازدارندگی عاید شده از دفاع مقدس، می‌تواند تا مدت‌ها ما را از

تهدیدات مصون نماید. یکی از اشکالات دیگر، این بود که رویکردهای لازم در حوزه پدافند غیرعامل بر اساس رویکرد سنتی استوار بود و به استمرار و تنوع تهدیدات جدید دشمن توجه اساسی مبذول نمی‌گردید تا اینکه بعد از اجرای چند برنامه ی میان‌مدت پنج‌ساله توسعه کشور، مشخص گردید که برنامه‌های توسعه، و نیازمند یک سری ملاحظات و اقدامات دفاعی ایمن ساز پایدار در مقابل تهدیدات فراروی می‌باشد؛ با تغییر شکل و شیوه‌های تهدید، مسئولین کشور به این نتیجه رسیدند که یک ساختار سازمانی لازم است تا این دست از موضوعات را برای پیش‌بینی در برنامه‌ی توسعه و پیشرفت، سازمان‌دهی و هدایت کرده و به‌طور راهبردی دنبال نموده و به جلو ببرد.

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، سازمان مذکور برابر لایحه شورای انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۹ به سازمان بسیج ملی واگذار گردید. فرآیند تغییرات حوزه‌ی مسئولیتی بعد از سال ۱۳۵۹ تا قبل از تشکیل سازمان پدافند غیرعامل موجود فعلی در سال ۱۳۸۲ به‌قرار زیر بوده است.

- محول شدن مأموریت به مدیریت برنامه‌ریزی دولت.
- واگذار شدن مسئولیت به قرارگاه پدافند هوایی خاتم‌الانبیاء (ص).
- شکل‌گیری کمیته‌ی دائمی پدافند غیرعامل در ستاد کل نیروهای مسلح در هشتم آبان ماه ۱۳۸۲ به پیشنهاد ریاست ستاد کل و تأیید مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی). پس از فراز و نشیب‌های مسئولیتی یادشده، سازمان پدافند غیرعامل کشور در سال ۱۳۸۲ بر اساس فرمان مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) تشکیل و تثبیت گردید.

اساسنامه سازمان پدافند غیرعامل کشور

ماده ۱. نام

سازمان پدافند غیرعامل کشور يك سازمان (نهاد) حاکمیتی (لشکری و کشوری) بوده که به‌منظور افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب‌پذیری، تداوم فعالیت‌های ضروری، تسهیل مدیریت بحران، ارتقای پایداری ملی در برابر انواع تهدید و اقدامات خصمانه دشمن که در این اساسنامه به‌اختصار «سازمان» نامیده می‌شود در چارچوب و در جهت تحقق منویات و سیاست‌های ابلاغی و به‌فرمان مقام معظم رهبری تشکیل می‌گردد.

ماده ۲. تعاریف و اصطلاحات

۱. سازمان: سازمان پدافند غیرعامل کشور که اختصاراً سازمان نامیده می‌شود.
۲. ستاد کل: نیروهای مسلح کشور که اختصاراً ستاد کل نامیده می‌شود.
۳. دستگاه اجرایی: کلیه دستگاه‌های اجرایی کشور موضوع قانون مدیریت خدمات کشوری در سطوح ملی تابعه ملی

و استانی که اختصاراً دستگاه اجرایی نامیده می‌شود.

۴. کمیته دائمی: کمیته دائمی پدافند غیرعامل کشور که اختصاراً کمیته دائمی نامیده می‌شود.

۵. پدافند غیرعامل: به مجموعه اقداماتی که بدون به‌کارگیری سلاح و تجهیزات نظامی بکار گرفته شود و در نتیجه باعث کاهش آسیب‌پذیری، افزایش پایداری ملی، تسهیل مدیریت بحران، تداوم کارکرد فعالیت‌های ضروری و تولید بازدارندگی دفاعی در برابر تهدیدات و اقدامات نظامی دشمن می‌گردد اطلاق می‌شود.

ماده ۳. شخصیت حقوقی

«سازمان» نهادی حاکمیتی (لشکری و کشوری) است که دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی و اداری هم‌تراز با وزرا و به لحاظ ساختاری (به‌مثابه يك نیرو) بوده، در تابعیت ستاد کل نیروهای مسلح و در جهت تحقق تدابیر و منویات و سیاست‌های

ماده ۷. ارکان سازمان

عبارت‌اند از:

الف: کمیته دائمی (شورای عالی) پدافند غیرعامل کشور

ب: رئیس سازمان

ج: کمیته پدافند غیرعامل دستگاه‌های اجرایی و استان‌های کشور

ماده ۸. کمیته دائمی

کمیته دائمی متشکل از رئیس ستاد کل به‌عنوان رئیس، رئیس سازمان پدافند غیرعامل به‌عنوان دبیر و حضور وزرای کشور، دفاع، و معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری و رئیس کمیسیون امنیت ملی مجلس شورای اسلامی و یکی از معاونین ستاد کل نیروهای مسلح تشکیل می‌شود و مصوبات آن با ابلاغ دبیر کمیته دائمی در کلیه دستگاه‌های اجرایی لازم‌الاجرا می‌باشد.

ماده ۹. وظایف و اختیارات کمیته دائمی عبارت است از:

۱. تصویب سیاست‌ها و راهبردهای عمده پدافند غیرعامل کشور
۲. تصویب برنامه‌های کلان (۵ ساله) پدافند غیرعامل کشور
۳. تصویب سطح‌بندی و اولویت‌بندی مراکز تحت پوشش بر اساس پیشنهاد سازمان
۴. تصویب آیین‌نامه‌های اجرایی لازم در جهت هماهنگی‌های بین دستگاهی در خصوص پدافند غیرعامل
- تبصره ۱ - مصوبات کمیته دائمی پدافند غیرعامل کشور با ابلاغ دبیر کمیته دائمی برای کلیه دستگاه‌ها و نهادها لازم‌الاجراء می‌باشد.
- تبصره ۲ - آئین‌نامه اجرایی داخلی کمیته

ابلاغی مقام معظم رهبری و در چارچوب مقررات این اساسنامه، قوانین نیروهای مسلح و سایر قوانین و مقررات مربوطه کشور اداره می‌گردد.

ماده ۴. مرکز و محل استقرار

محل استقرار اصلی سازمان در تهران و شعب استانی آن در مراکز استان‌ها می‌باشد و برای انجام مأموریت‌های خود نسبت به تشکیل ساختارها و واحدهای سازمانی مشابه و هم‌تراز موردنیاز در استان‌ها و دستگاه‌های اجرایی اقدام می‌نماید.

ماده ۵. مدت فعالیت

مدت فعالیت سازمان از زمان تأسیس نامحدود بوده و انحلال و یا توقف مأموریت آن منوط به تصویب مقام معظم رهبری می‌باشد.

ماده ۶. مأموریت

سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، هدایت، سازمان‌دهی، نظارت و راهبري موضوع پدافند غیرعامل و دفاع غیرنظامی در چارچوب و در جهت تحقق سیاست‌های ابلاغی و فرامین حضرت امام خامنه‌ای و قوانین موضوعه کشور از طریق فرهنگ‌سازی و آموزش عمومی و تخصصی، آمادگی و ارتقاء مقاومت ملی، پایش تهدیدات، طبقه‌بندی و سطح‌بندی مراکز و حوزه‌ها، کاهش آسیب‌پذیری‌ها، نهادینه‌سازی اصول، الزامات و ملاحظات فنی مهندسی پدافند غیرعامل در ذات طرح‌ها و پروژه‌های ملی، استانی موضوعی کشور، تسهیل مدیریت بحران و تداوم کارکردهای ضروری کشور، صیانت و کمک به اداره مردم در راستای مصون‌سازی کشور در برابر انواع تهدیدات دشمن.

موضوع پدافند غیرعامل

۶. تعیین مصادیق تأسیسات زیربنایی، ساختمان‌های حساس و شریان‌های اصلی و حیاتی کشور

۷. تصویب طرح‌های پدافند غیرعامل دستگاه‌ها و تأیید اعتبار موردنیاز آن‌ها

۸. بررسی و تأیید نتایج ارزیابی‌ها از اجرای طرح‌های پدافند غیرعامل

۹. ایجاد هماهنگی لازم بین دستگاه‌های اجرایی در حوزه پدافند غیرعامل

۱۰. نهادینه‌سازی اصول و الزامات و ملاحظات فنی و مهندسی پدافند غیرعامل در ذات طرح‌های توسعه‌ای کالبدی کشور اعم از ملی، موضوعی، استانی، شهری و آمایشی کشور

تداوم چرخه تولید و خدمات در مقابله با انواع تهدیدات

۵. به‌کارگیری ظرفیت‌ها و منابع کشور در حوزه‌های مختلف برای انجام تمهیدات لازم پدافند غیرعامل

۶. فرهنگ‌سازی و آماده‌سازی دستگاه‌های اجرایی و استان‌های کشور برای کمک و اداره و هدایت مردم در شرایط بحرانی.

دائمی توسط دبیر کمیته دائمی تهیه و به تصویب رئیس کمیته دائمی می‌رسد.

ماده ۱۰. وظایف سازمان

الف : وظایف ستادی

۱. تبیین و برآورد تهدیدات دشمن در حوزه‌های مختلف

۲. راهبري و هدایت و اجرای طرح‌های پدافند غیرعامل

۳. ارزیابی فنی پدافندی طرح‌های پدافند غیرعامل تهیه‌شده توسط کمیته دستگاه‌های اجرایی

۴. نظارت بر اجرای پدافند غیرعامل دستگاه‌های اجرایی

۵. تصویب ضوابط، استانداردها و دستورالعمل‌های (عمومی و تخصصی)

۱۱. تعامل سازنده با نهادهای قانون‌گذار و تنظیم‌کننده برنامه‌های موضوعی و پنج‌ساله کشور در جهت نهادینه‌سازی پدافند غیرعامل در آن‌ها

۱۲. تهیه و تدوین و ابلاغ نظامات فنی و اجرائی طرح‌های پدافند غیرعامل کشور

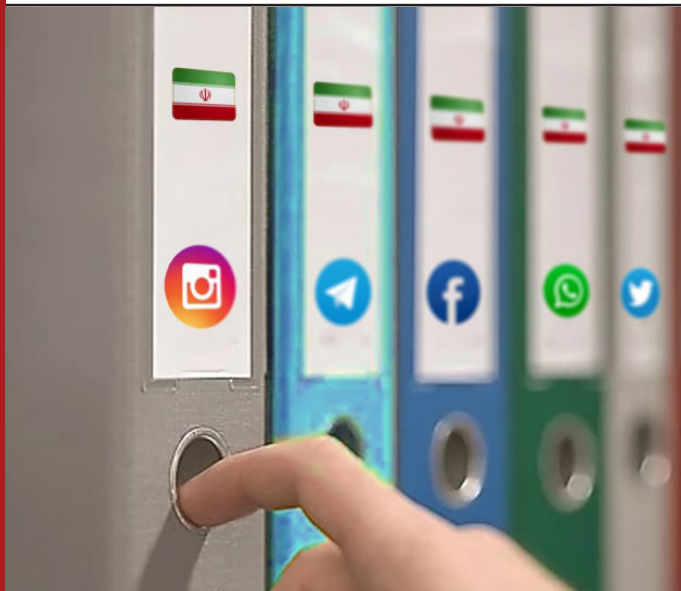
ب : وظایف عملیاتی

۱. سازمان‌دهی، طرح‌ریزی، هدایت و راهبري عملیات پدافندی مقابله با تهدیدات نوین دشمن

۲. هدایت و راهبري مقابله با تهدیدات نوین (سایبری، زیستی، پرتوی، شیمیایی، اقتصادی) با تشکیل و سازمان‌دهی قرارگاه‌های پدافند غیرعامل در موضوعات مرتبط با تهدید.

۳. هدایت، راهبري، مدیریت و کنترل سامانه‌های مرتبط با پدافند غیرعامل کشور در برابر تهدیدات نوین.

۴. ارتقاء آمادگی دستگاه‌های اجرایی برای

در زمینه ی موضوعات پدافند غیرعامل مرتبط با دستگاه اجرایی

۱۲. ارائه گزارش اقدامات، وقایع و حوادث ناشی از بحران‌های طبیعی و غیرطبیعی و تهدیدات متوجه دستگاه اجرایی به سازمان

ماده ۱۲. حوزه فعالیت سازمان

دستگاه‌های اجرایی، بخش خصوصی، نهادهای عمومی غیردولتی و مردم‌نهاد، سازمان‌های کشوری و لشکری.

تبصره - در چارچوب دیپلماسی دفاعی کشور خدمات پدافند غیرعامل با تصویب کمیته دائمی قابل تسری به سایر کشورها خواهد بود.

ماده ۱۳. رئیس سازمان

رئیس سازمان به‌عنوان بالاترین مقام اجرایی و نماینده قانونی سازمان بنا به پیشنهاد رئیس ستاد کل نیروهای مسلح و با توشیح و با حکم مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا منصوب می‌گردد.

ماده ۱۴. وظایف و اختیارات رئیس سازمان عبارت است از:

۱. اداره، راهبری، هدایت و اجرای مأموریت‌های سازمان
۲. اجرای رهنمودها و تدابیر ابلاغی ستاد کل نیروهای مسلح و مقام معظم فرماندهی

ماده ۱۱. وظایف کمیته پدافند غیرعامل

دستگاه‌های اجرایی و استان‌ها

۱. مسئولیت پدافند غیرعامل در دستگاه‌های اجرایی به عهده رئیس دستگاه اجرایی می‌باشد.

۲. مسئولیت پدافند غیرعامل در استان‌ها به عهده استانداران می‌باشد.

۳. رئیس دستگاه و استانداران می‌تواند یکی از معاونین خود را با اختیارات کافی به‌عنوان رئیس کمیته پدافند غیرعامل دستگاه منصوب و به‌سازمان معرفی نماید.

۴. بررسی و پیشنهاد سطح‌بندی و اولویت‌بندی مراکز و تأسیسات موجود و توسعه‌ای دستگاه اجرایی

۵. برنامه‌ریزی عملیاتی، راهبری و اجرای طرح‌ها و پروژه‌های پدافند غیرعامل در چارچوب نظام فنی و اجرایی پدافند غیرعامل کشور

۶. تهیه اسناد راهبردی، برنامه‌ها، موافقت‌نامه طرح‌ها، تأمین منابع مالی طرح‌های پدافند غیرعامل دستگاه اجرایی.

۷. ایجاد ساختار مناسب جهت انجام مأموریت‌های پدافند غیرعامل در هماهنگی با سازمان

۸. کنترل و نظارت بر اعمال ضوابط و مقررات و دستورالعمل‌های ابلاغی پدافند غیرعامل در دستگاه اجرایی

۹. تهیه و تدوین استانداردها، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های فنی و اجرایی دستگاه و نهادینه‌سازی آن‌ها در ذات طرح‌های توسعه و کالبدی

۱۰. آماده‌سازی دستگاه اجرایی و استان جهت اداره امور مردم و تأمین نیازهای ضروری در شرایط بحران

۱۱. انجام آموزش‌ها و پژوهش‌های تخصصی

کل قوا.

۳. تصویب برنامه و بودجه سازمان و ابلاغ آن جهت اجرا.

۴. عضویت و شرکت در جلسات هیئت دولت، مجمع تشخیص مصلحت نظام و شورای عالی امنیت ملی

۵. عضویت در شوراهای عالی کشور شامل شورای ملی عتف- شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری-، شورای عالی فضای مجازی، شورای عالی آمایش، شورای عالی ترافیک، شورای عالی سلامت، شورای عالی فرهنگی

۶. تصویب و ابلاغ برنامه‌های سالانه

سازمان و دستگاه‌های اجرائی در چارچوب برنامه پنج‌ساله مصوب

۷. تهیه و تدوین آیین‌نامه‌های لازم و مرتبط با پدافند غیرعامل و ابلاغ به دستگاه‌های اجرایی جهت اجرا.

۸. تهیه تشکیلات و شرح وظایف تفصیلی سازمان و قرارگاه‌ها و مراکز وابسته.

۹. اجرای ضوابط، مقررات مصوب کمیته دائمی و صدور دستورالعمل‌های اجرایی لازم.

۱۰. اجرای سیاست‌ها و خط‌مشی‌ها، طرح‌ها و برنامه‌های مصوب و ابلاغی کمیته دائمی پدافند غیرعامل.

۱۱. تهیه گزارش عملکرد موردی و سالیانه از اقدامات انجام‌شده در سازمان و دستگاه‌های اجرایی کشور و ارائه به کمیته دائمی.

۱۲. اجرای وظایف محوله در چارچوب قوانین و مقررات حاکم بر کشور.

۱۳. ارائه پیشنهاد نصب و عزل معاونین، فرماندهان قرارگاه‌های تابعه و مراکز وابسته.

۱۴. امضای کلیه مکاتبات، اسناد تعهدآور،

قراردادها و انجام معاملات و صدور اجازه پرداخت در قالب اعتبارات و آیین‌نامه‌های مصوب.

۱۵. افتتاح حساب نزد بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری و نیز نگهداری حساب‌ها و حفظ و حراست از اموال و دارایی‌های منقول و غیرمنقول سازمان.

۱۶. طرح و اقامه دعوی و دفاع از هرگونه دعوی علیه سازمان در مراجع قضایی، اداری و ... با اختیار تعیین وکیل یا نماینده حقوقی و حق تفویض اختیار لازم به آنان در راستای حفظ از منابع سازمان.

تبصره ۱- رئیس سازمان می‌تواند قسمتی از وظایف و اختیارات خود را به معاونان یا مدیران سازمان تفویض کند.

ماده ۱۵. انتصابات

انتصاب جانشین و معاونین سازمان با پیشنهاد رئیس سازمان و تصویب رئیس ستاد کل نیروهای مسلح صورت می‌گیرد.

ماده ۱۶. ساختار سازمانی

ساختار سازمانی موردنیاز سازمان حداکثر تا سه ماه از تصویب این اساسنامه، توسط سازمان تهیه و به تأیید رئیس ستاد کل نیروهای مسلح خواهد رسید. تبصره - آیین نامه اجرایی این بند توسط سازمان تهیه و به تأیید رئیس کمیته دائمی می‌رسد.

ماده ۱۷. منابع انسانی

نیروی انسانی موردنیاز سازمان بر اساس روش جاری ستاد کل نیروهای مسلح از منابع انسانی نیروهای مسلح، وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و نهادهای زیرمجموعه دولت و بخش خصوصی تأمین گردد.

ماده ۱۹. بودجه طرح‌های پدافند غیرعامل

۱۹.۱. بودجه پدافند غیرعامل طرح‌های جدید اعم از (طرح‌های جدیدالاحداث، طرح‌های توسعه، طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای) مشمول قوانین و مقررات برنامه‌ای و بودجه‌ای کشور، بر اساس سازوکارهای پیش‌بینی‌شده در آن قوانین ازجمله بند (الف) ماده ۲۱۵ قانون برنامه پنجم توسعه تأمین اعتبار می‌شود. دولت و دستگاه‌های اجرایی ملزم به تأمین اعتبار موردنیاز پدافند غیرعامل طرح‌های مذکور در چارچوب مقررات و دستورالعمل‌های مربوط می‌باشند.

۱۹.۲. بودجه پدافند غیرعامل مراکز و تأسیسات ثقل و حائز اهمیت در دست بهره‌برداری کشور بر اساس مطالعات و برآوردهای انجام‌شده از سوی دستگاه‌های اجرایی مربوطه پیش‌بینی و در قالب طرح‌های ردیف دار پدافند غیرعامل دستگاه در قانون بودجه لحاظ و تأمین

اعتبار می‌شود.

۱۹.۳. دستگاه‌های اجرایی و شرکت‌های دولتی تابعه مجازند بخشی از درآمدهای اختصاصی دستگاه ازجمله: مازاد درآمدهای تکلیفی، درآمدهای داخلی، اعتبار فاقد ردیف و غیره خود را بر اساس مصوبه و مجوز کمیته دائمی پدافند غیرعامل کشور و نظارت سازمان پدافند غیرعامل کشور در طرح‌های پدافند غیرعامل مصوب هزینه نمایند.

۱۹.۴. شرکت‌های خصوصی و شبه‌دولتی ملزم به تأمین اعتبار موردنیاز جهت رعایت پدافند غیرعامل در زیرساخت‌های حائز اهمیت و گذارنده در قالب اصل ۴۴ قانون اساسی و ضوابط ایجاد آن زیرساخت‌ها در قالب بخش خصوصی از منابع داخلی شرکت می‌باشند.

ماده ۲۰. بودجه جاری سازمان و دستگاه‌های تابعه آن

۲۰.۱. بودجه جاری سالانه سازمان در ردیف اعتبارات ستاد کل نیروهای مسلح برآورد و تأمین اعتبار می‌گردد.

۲۰.۲. بودجه جاری سالانه قرارگاه‌های عملیاتی و ساختارهای اجرایی پدافند غیرعامل در دستگاه‌های اجرایی توسط سازمان برآورد و جهت درج در لایحه بودجه کل کشور به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهوری ارسال می‌شود. ۲۰.۳. بودجه موردنیاز طرح‌های ویژه و دارای طبقه‌بندی سازمان پدافند غیرعامل کشور توسط سازمان برآورد و در قالب طرح‌های ردیف دار ویژه به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ارسال می‌شود.

ماده ۲۱. دارایی‌های سازمان اعم از تأسیساتی و تجهیزاتی توسط ستاد کل

نیروهای مسلح و مطابق با ضوابط و مقررات مربوطه تأمین می‌گردد.
ماده ۲۲. مرجع پیشنهاد اصلاح، تغییر و تفسیر این اساسنامه، ستاد کل نیروهای مسلح است که به تصویب مقام معظم رهبری می‌رسد.

اهمیت زیرساخت‌ها

۱- شرح کلی

واژه‌ی زیرساخت، از سال ۱۸۷۵ میلادی در فرانسه و بعدازآن در انگلیس از سال ۱۸۸۷ میلادی مورد استفاده قرار گرفته است. این واژه از زبان فرانسه اقتباس گردیده است که ترکیبی از دو واژه‌ی متصل به هم می‌باشد؛ پیشوند آن (INFRA) به معنای «زیر» و یا «مادون» می‌باشد؛ زیرا در آن مقطع زمانی قسمت عمده‌ای از زیرساخت‌ها (مانند دستگاه‌های انتقال آب، گاز، نفت، انرژی فاضلاب شهری و...) در زیرزمین قرار داشتند. واژه‌ی بعد از پیشوند (STRUCTURE) به معنی سازه، ساختمان، بنا، ساختار است. زیرساخت‌های حیاتی، به عنوان بنیان‌های اصلی و چارچوب‌ها و نیازهای محوری هر جامعه و اداره کشور به شمار می‌آیند و دربرگیرنده‌ی تمامی تأسیسات، خدمات، تسهیلات مورد نیاز آن جامعه است و کارکرد پیوسته و مطمئن زیرساخت‌های حیاتی و حساس، نقش کلیدی در تأمین رفاه اجتماعی، توسعه‌ی اقتصادی و امنیت ملی برای کشورها را دارد. به طور کلی زیرساخت‌ها به نوعی مراکز ثقل یک کشور محسوب می‌گردند و در مجموع، محور و منشأ تمامی تحرکات، فعالیت‌ها و قدرت یک کشور هستند که در صورت

اختلال یا تخریب هر یک، پیکره و کالبد کشور موردتهاجم، فلج می‌گردد و اداره کشور با سختی و مشکلات جدی مواجه می‌گردد. امروزه حفاظت از زیرساخت‌های حیاتی (CIP) به صورت یک شاخه‌ی علمی درآمده و از جمله اهداف کلیدی تأمین و افزایش ایمنی، امنیت و تاب‌آوری از طریق تقویت توانمندی حفاظت از سرمایه‌های ملی به منظور جلوگیری از بازدارندگی، خنثی‌سازی و یا کاهش اثر تهدیدات انسان‌ساخت می‌باشد. موضوع "CIP" و حفاظت از زیرساخت‌ها در برابر تهدیدات انسان‌ساخت، به طور گسترده پس از حمله ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ میلادی مصادف با ۲۰ شهریور ۱۳۸۰ در کشور آمریکا و دنیا مطرح گردید. در سازمان پدافند غیرعامل کشور نیز موضوع حائز اهمیت حفاظت از زیرساخت‌های حیاتی، مطرح و به عنوان یکی از موضوعات اساسی و محوری مصون‌سازی زیرساخت حیاتی و حساس کشور همواره مورد توجه خاص و محوری قرار گرفته است.

۲- مدیریت بحران

مطابق بند سوم ماده ۱ طرح جامع امداد و نجات کشور، مدیریت بحران چنین تعریف شده است: «مدیریت بحران، فرایند

عملکرد و برنامه‌ریزی مقامات دولتی و دستگاه‌های اج‌رای دولتی و عمومی است که با مشاهده، تجزیه و تحلیل بحران‌ها به صورت یکپارچه، جامع و هماهنگ با استفاده از ابزارهای موجود، تلاش می‌کنند از بحران پیشگیری نمایند یا در صورت بروز بحران در جهت کاهش آن با حفظ آمادگی لازم و امداد رسانی سریع به منظور بهبود اوضاع تا سطح وضعیت عادی اقدام نمایند.

همچنین یک تعریف جامع دیگر از مدیریت بحران به شرح زیر است:

«مدیریت بحران، یک علم کاربردی است که از طریق مشاهده سیستماتیک بحران و تجزیه و تحلیل آن در جستجوی یافتن ابزاری است که به وسیله آن‌ها بتوان از بروز بحران پیشگیری کرده و یا در صورت بروز آن با حفظ آمادگی و امداد رسانی به موقع، نسبت به کاهش اثرات آن و بهبودی اوضاع اقدام نمود؛ لذا در زمینه‌ی مدیریت بحران با توجه به تعاریف متفاوتی که از بحران شده است و آنچه بسیاری از اندیشمندان روی آن اجماع دارند، می‌توان گفت وظیفه‌ی مدیریت بحران، کنترل در زمان کوتاه و با استفاده از بهترین اصول و روش‌ها می‌باشد».

۳- سطوح مختلف مدیریت بحران

مدیریت بحران دارای سه سطح و مرحله است که این مراحل به صورت پیوسته، ادامه‌دار و در ارتباط تنگاتنگ با یکدیگر می‌باشد.

۱- مرحله‌ی قبل از بحران:

پیش‌بینی: کلیه اقداماتی که موجب پیشگیری از وقوع بحران‌ها می‌شوند. آمادگی: شامل کلیه اقداماتی است که

دولت‌ها، جوامع و همچنین افراد را قادر به انجام عکس‌العمل سریع و کارا در موقع بروز بحران می‌نمایند.

۲- مرحله‌ی حین بحران:

کاهش اثرات مخرب: کلیه عملیات و اقداماتی است که تحت یک برنامه منسجم و جامع جهت کاهش اثرات بحران در یک کشور و یا برای منطقه خاصی انجام می‌شود.

پاسخگویی: توانایی واکنش، اقدام سریع و همچنین پاسخگو بودن کلیه دستگاه‌های مسئول در حین بروز بحران.

امداد رسانی: کلیه عملیات و اقداماتی که در جهت حفاظت از جان، تأسیسات و دارایی‌های موجود صورت می‌پذیرد.

۳- مرحله‌ی پس از بحران:

بهبود: شامل کلیه عملیاتی است که به منظور عادی‌سازی شرایط وقوع بحران صورت می‌پذیرد.

توسعه و بازسازی: بخشی از منابع و امکانات کشورها است که از مسیر تخصیص به برنامه‌ریزی توسعه بازداشته شده و امکانات در جهت مقابله با بحران‌ها و خرابی ناشی از آن مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۱-۳- نظریه واردن

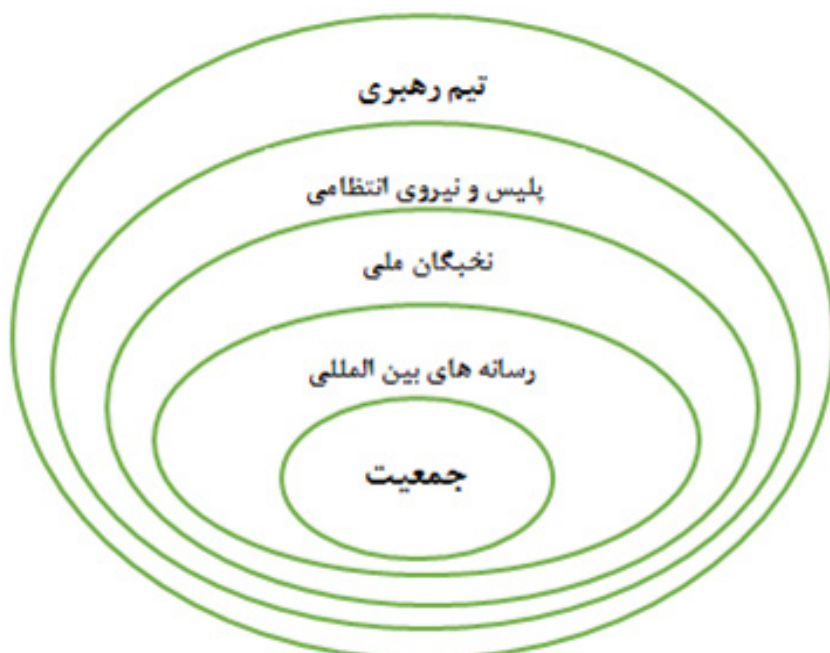
جان واردن، سرهنگ نیروی هوایی، مبدأ و مفهوم استراتژیک پنج حلقه را مطرح کرده است. این دیدگاه بیان می‌کند که پنج مرکز ثقل اصلی وجود دارد که یک نیروی مخالف علیه یک بازیگر را در کنار هم نگه می‌دارد، هسته‌ی اصلی (مهم‌ترین) و گسترش به سمت بیرون دارد و عبارت‌اند از:

رهبری مجموعه، ملزومات، سیستم، زیرساخت، جمعیت و سازوکارهای مؤثر برای مبارزه

در ادامه، واردن مینویسد: دشمن همانند یک سیستم است؛ بنابراین، به این معناست که همه‌ی این قسمت‌ها تا حدی به هم پیوسته‌اند. هر چه به هسته‌ی اصلی نزدیک‌تر شود، این حمله قدرتمندتر و هولناک‌تر خواهد بود؛ برای مثال، با ضربه زدن به ملزومات سیستم، تمامی دواير خارج از آن تحت تأثیر قرار خواهد گرفت؛ درحالی‌که آسیب رساندن به ارتش موردنظر، تنها حمله را به آن حلقه منتقل و محدود خواهد کرد. این مفهوم برای جنگ نامتعارف و انقلاب‌های رنگی، دو ستون بسیار مهم و کلیدی از جنگ‌های ترکیبی است. وقتی صحبت از جنگ نامتعارف می‌شود یگان‌های نظامی به دنبال حمله به هر یک از این حوزه‌ها هستند؛ اما به نظر می‌رسد تمرکز بر سه طبقه‌ی متوسط (جمعیت، زیرساخت‌ها و ملزومات سیستم) از راحتی و اثربخشی ویژه‌ای برخوردار است. البته لازم به ذکر است که حمله به ارتش یا رهبری مجموعه رخ می‌دهد؛ اما همانند گذشته نیست: برحسب احتمالات، ممکن است علیه بازیگران در جنگ نامتعارف باشد و برای مورد دوم، این امکان وجود دارد که رسیدن به چنین فرصتی به عنوان یک هدف بزرگ بسیار دشوار و سخت باشد. هنگامی که نوبت به انقلاب‌های رنگی می‌رسد، پنج حلقه‌ی متفاوت به نظر می‌رسند و دو مجموعه‌ی مختلف از حلقه‌ها برای هر هدف وجود دارد: جامعه و فرد. پس از اتخاذ تصمیم برای آغاز بی‌ثباتی به‌طور گروهی، از طریق انقلاب رنگی از حلقه‌ی بیرونی به حلقه‌ی داخلی مورد هدف قرار می‌گیرد.

۲-۳- ساختار اثرگذاری از نگاه پنج

حلقه‌ی واردن بر جامعه

۴-دسته‌بندی‌های زیرساخت‌ها در تئوری پنج حلقه‌ی واردن

صاحب‌نظران برجسته‌ی نظامی و سیاسی آمریکایی، پس از تحمل شکست تاریخی در جنگ ویتنام، مطالعات و تحقیقات گسترده‌ای در جهت بررسی علل شکست آمریکا در جنگ مذکور به‌منظور دستیابی به راهبرد و شیوه‌های مؤثرتر جنگ هوایی انجام دادند که این مطالعات مذکور، توسط سرهنگ مایکل واردن انجام گرفت و تئوری خود را طی جلسه‌ای در دهم اوت ۱۹۹۱ میلادی همزمان با شروع جنگ اول خلیج فارس با سمت مشاور نظامی امنیت ملی آمریکا تحت عنوان "تئوری پنج حلقه واردن" ارائه داد. نتیجه‌ی مطالعات و بررسی‌های تحقیقاتی انجام‌شده توسط وی، این بود که مهم‌ترین علت شکست آمریکا در جنگ در ویتنام، بمباران کور مجموعه‌ای از اهداف فاقد اهمیت و یا کم‌اهمیت و صرف هزینه‌های کلان و زمان طولانی در بمباران‌های هوایی و عملیات زمینی در انهدام و تخریب آن‌ها بوده است. تئوری پنج حلقه‌ی واردن تحت عنوان "استراتژی انهدام مراکز ثقل"، موردپذیرش امنیت

ملی آمریکا قرار گرفت و رویکرد این نظریه بر این بود که به‌جای بمباران کور اهداف فاقد ارزش، می‌بایست اهداف ناب‌حیاتی، حساس و ارزشمند انتخاب گردیده تا در کمترین زمان در اثر فلج‌سازی زیرساخت‌های عمده‌ی کشور موردتهاجم، موجب شکست کشور موردنظر و تحمیل خواسته‌های آمریکا به آن کشور گردد. نظریه‌ی واردن، از سال ۱۹۹۱ دقیقاً مورد استفاده‌ی فرماندهان عملیاتی آمریکا و متحدین در جنگ‌های ۴۳ روزه‌ی سال ۱۹۹۱ میلادی جنگ اول خلیج فارس، مناقشه کوزو (جنگ ۷۹ روزه‌ی سال ۱۹۹۱ میلادی ناتو علیه یوگوسلاوی)، جنگ سال ۲۰۰۳ میلادی آمریکا و انگلیس علیه عراق، جنگ ۳۳ روزه سال ۲۰۰۳ میلادی علیه لبنان و سایر جنگ‌های نظامی عمده مورد استفاده قرار گرفت. در تئوری مذکور، مراکز ثقل یک کشور شامل ۵ حلقه (دوایر متحدالمرکزی) هستند که در مجموع ساختارهای اصلی قدرت و اداره‌ی یک کشور محسوب می‌گردند. در این تئوری، مراکز ثقل و زیرساخت‌ها همانند اعضای یک بدن محسوب می‌گردند.

مقایسه اندام بدن با زیرساخت‌ها

اعضاء بدن	معادل انگلیسی	حلقه‌ها	
سیستم عصبی	Leadership	رهبری ملی	حلقه‌ی اول
سیستم‌هاضمه و گردش خون	KEY PRODUCTION	محصولات کلیدی	حلقه‌ی دوم
اندام حرکتی (دست، پا و ماهیچه‌ها)	Infrastructure	زیرساخت‌های مواصلاتی	حلقه‌ی سوم
سیستم روحی و روانی	Population & people wills	جمعیت مردمی و اراده‌ی ملی	حلقه‌ی چهارم
گلبول‌های سفید	Field forces	نیروهای عملیات	حلقه پنجم

نخواهد بود. در حلقه‌ی چهارم واردن که جمعیت مردمی و اراده‌ی ملی می‌باشد، به‌مثابه‌ی روح و روان یک انسان محسوب می‌گردند. در این حلقه، کشور مهاجم با انواع و اقسام عملیات روانی و تبلیغات موجب سلب اعتماد مردم و جداسازی آن‌ها از نظام می‌گردد. برای مثال آمریکایی‌ها در جنگ دوم خلیج فارس بالغ‌بر چهل میلیون اعلامیه‌ی کاغذی (leaflets) توسط بالگردبر روی سر مردم و نیروهای نظامی برای تخریب روحیه و تسلیم زودهنگام آن‌ها ریختند. انجام عملیات در این حلقه با مدرن شدن فناوری‌ها و استفاده‌ی گسترده از فضای مجازی توسعه و ارتقا یافته است که نمود آن در جنگ، شناختی ایجاد بی‌اعتمادی و نارضایتی، پنهان‌سازی حقایق و پروبال دادن به آن‌ها از طریق فضای مجازی به‌منظور جداسازی مردم از حکومت در زمان صلح است و در زمان وقوع جنگ نیز ادامه پیدا خواهد نمود.

برای مثال، حلقه‌ی دوم واردن با محوریت محصولات کلیدی (از قبیل پالایشگاه‌ها، نیروگاه‌ها، سدها، انبارهای عمده مواد غذایی و دارویی صنایع سنگین و...) در مقایسه با اندام ارگانیک بدن همانند هاضمه و گردش خون انسان است همان‌طوری که انسان بدون غذا و آب قادر به ادامه حیات خود نیست یک حکومت نیز بدون داشتن محصولات کلیدی یادشده، قادر به اداره کشور نیست و یا در حلقه‌ی سوم، واردن، شبکه‌های مواصلاتی و حمل‌ونقل (از قبیل فرودگاه‌ها راه‌آهن جاده‌ها و بزرگراه‌ها، پل‌ها، پایانه‌های مسافرتی، بندرها) همانند اندام حرکتی انسان دست‌وپا و ماهیچه می‌باشند انسان بدون ۸ دست‌وپا و ماهیچه فلج محسوب شده و قادر به حرکت نیست یک کشور هم بدون داشتن شبکه‌های مواصلاتی حمل‌ونقل، قادر به تحرک نقل‌وانتقال و جابه‌جایی، محصولات مردم و نیروهای نظامی از مبدأ تا مقصد

دستورالعمل اجرایی پدافند غیرعامل استان

ماده ۱. تعاریف و اختصارات

- (۱) کمیته دائمی: کمیته دائمی (شورای عالی) پدافند غیرعامل کشور.
- (۲) سازمان: سازمان پدافند غیرعامل کشور.
- (۳) آمادگی: مجموعه تدابیر و اقدامات در حوزه نیروی انسانی، تجهیزات (آماده بکاری) و برنامه‌ها که ظرفیت جامعه، زیرساخت و دستگاه‌های اجرایی مسئول را برای پاسخ موثر به حوادث و سوانح در حداقل زمان، ناشی از تهدیدات سایبری، شیمیایی، زیستی، پرتوی، نظامی و ترکیبی افزایش می‌دهد به‌طوری‌که خسارات انسانی و مادی ناشی از آن را به حداقل می‌رساند.
- (۴) رزمایش: تمرین میدانی (با به‌کارگیری تجهیزات) یا ستادی (دورمیزی) است که بر اساس سناریوهای احتمالی شبیه‌سازی و با روش‌های گوناگون اجرا می‌گردد و باعث کشف آسیب‌پذیری و ارتقاء آمادگی‌های دستگاهی و انفرادی و ارزیابی کار آیی اقدامات برای مقابله با تهدیدات می‌شود.
- (۵) دستگاه اجرایی: کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، مؤسسات یا نهادهای عمومی

غیردولتی، شرکت‌های دولتی و کلیه دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آن‌ها مستلزم تصریح و یا ذکر نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی، بانک‌ها و بیمه‌های دولتی، دستگاه‌های اجرایی نامیده می‌شوند.

ماده ۲. اسناد بالادستی

(۱) رهنمودها، احکام، منویات و تدابیر مقام معظم رهبری (مدظله العالی).
(۲) سیاست‌های کلی نظام در موضوع

پدافند غیرعامل ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی).
(۳) سیاست‌های کلی امنیت ملی در حوزه امنیت داخلی ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی).
(۴) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور.
(۵) قوانین و سیاست‌های کلی برنامه‌های پنج‌ساله توسعه جمهوری اسلامی ایران
(۶) اساسنامه سازمان پدافند غیرعامل کشور.

ماده ۳. دامنه شمول

استانداری‌ها، فرمانداری‌ها و شهرداری‌های کل کشور و سایر دستگاه‌های اجرایی استانی و شهرستانی و نیز دستگاه‌های اجرایی ملی مستقر در استان‌ها مشمول این دستورالعمل قرار می‌گیرند.

ماده ۴. هدف

استقرار و نهادینه‌سازی - روزآمدی، هدایت، راهبری، اجرا، نظارت، بازخورد و اصلاح - نظام پدافند غیرعامل در مقابل تهدیدات نظامی، زیستی، پرتوی، سایبری و الکترونیک، شیمیایی و ترکیبی و اقدامات خصمانه دشمن و کاهش آسیب‌پذیری و تداوم چرخه ارائه خدمات ضروری برای مردم در سطح استان و شهرستان.

ماده ۵. منظور

(۱) برآورد و احصاء تهدیدات دشمن در مراکز و زیرساخت‌های حیاتی، حساس و مهم مستقر در استان و شهرستان.
(۲) ارتقاء آمادگی مردم قبل از بحران برای مواجهه با وضعیت اضطراری.
(۳) افزایش آستانه مقاومت مردمی در برابر پیامدهای ناشی از وقوع تهدیدات دشمن.
(۴) تداوم خدمات‌رسانی به مردم استان و شهرستان در وضعیت اضطراری ناشی از تهدیدات خصمانه دشمن.
(۵) بهینه‌سازی، ایجاد هماهنگی و هم‌افزایی، یکپارچه‌سازی و ایجاد وحدت رویه در امور

پدافند غیرعامل استان‌ها و شهرستان‌ها.
(۶) ایجاد بستر مناسب برای پیاده‌سازی مصوبات کمیته دائمی و طرح‌های پدافند غیرعامل در استان‌ها و شهرستان‌ها.

ماده ۶. ارکان پدافند غیرعامل استان

- شورای پدافند غیرعامل استان

- اداره کل پدافند غیرعامل استانداری

- کارگروه‌های تخصصی پدافند غیرعامل

- شورای پدافند غیرعامل شهرستان

ماده ۷. مأموریت شورای پدافند غیرعامل استان

شورای پدافند غیرعامل استان مأموریت برنامه‌ریزی، هدایت، سازمان‌دهی، راهبری

و نظارت بر اقدامات پدافند غیرعامل شامل؛ فرهنگ‌سازی، ایجاد آمادگی، ارتقاء آستانه مقاومت و تحمل مردم، کاهش آسیب‌پذیری زیرساخت‌ها و سرمایه‌های استان، صیانت و اداره امور مردم، تسهیل مدیریت بحران در شرایط اضطراری، تدوین طرح‌های جابجایی و استقرار مردم، تداوم چرخه خدمات اساسی و تأمین نیازهای ضروری مردم و نهادهای سازگاری اصول، الزامات و ملاحظات فنی مهندسی پدافند غیرعامل در طرح‌ها و پروژه‌های استانی از طریق دستگاه‌های اجرایی را بر عهده دارد.

ماده ۸. وظایف شورای پدافند غیرعامل استان

۱) شناسایی دارائی‌ها و سرمایه‌های حیاتی و حساس استان و سطح‌بندی آن‌ها.
۲) بررسی و تأیید تهدیدات و آسیب‌پذیری‌های استان در حوزه‌های مردم محور.

۳) پیگیری و نظارت بر تهیه شناسنامه اماکن طبقه‌بندی‌شده در استان.

۴) بررسی و تصویب برنامه اجرایی پدافند غیرعامل استان در حوزه‌های مختلف و تعیین منابع مالی موردنیاز از طریق مراجع ذی‌ربط در چارچوب قوانین و مقررات.

۵) نظارت بر رعایت استانداردها، آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های فنی و اجرایی پدافند غیرعامل استان.

۶) ایجاد و سازمان‌دهی و راه‌اندازی کارگروه‌های تخصصی و نظارت بر عملکرد آن‌ها.

۷) بررسی و تأیید طرح‌های اجرایی پدافند غیرعامل پیشنهادی کارگروه‌های تخصصی و نظارت بر اجرای آن‌ها.

۸) نظارت بر انجام آموزش، فرهنگ‌سازی و پژوهش‌های تخصصی به‌منظور نهادهای سازگاری پدافند غیرعامل در سطح استان با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط.

۹) نظارت بر اجرای سیاست‌ها و راهبردهای کلان ابلاغی کمیته دائمی در استان.

۱۰) هماهنگی و برقراری تعامل با وزارت کشور و سازمان در راستای اجرایی شدن اهداف و سیاست‌های ابلاغی پدافند غیرعامل،

۱۱) هماهنگی و نظارت بر تمرین‌ها و رزمایش‌های مختلف پدافند غیرعامل استان.

۱۲) سازمان‌دهی مناسب دستگاه‌ها و مدیریت صحنه عملیات امداد نجات و مردم‌یاری و استفاده از ظرفیت‌ها و قابلیت‌های بسیج در بحران ناشی از اقدامات دشمن.
۱۳) بررسی میزان آمادگی دستگاه‌های اجرایی استان جهت اداره امور مردم و تأمین نیازهای ضروری در شرایط بحران ناشی از اقدامات دشمن.

۱۴) اطلاع‌رسانی مناسب جهت ایجاد آرامش روحی و روانی برای مردم و مقابله با عملیات روانی دشمن.

۱۵) ایجاد هماهنگی و ارتقای هم‌افزایی با شورای مدیریت بحران استان جهت تسهیل مدیریت شرایط اضطراری.

۱۶) هماهنگی و تعامل با استان‌های هم‌جوار جهت شناسایی ظرفیت‌ها و توانمندی‌های یکدیگر و اشراف بر تأثیر پیامدهای تهدیدات دشمن نسبت به مردم و زیرساخت‌های مشترک باهدف مساعدت و همکاری متقابل در شرایط اضطراری.

ماده ۹. اعضاء شورای پدافند غیرعامل استان

- ۱) استاندار (رئیس شورا)
- ۲) معاون سیاسی، امنیتی و اجتماعی استان/ معاون امنیتی و انتظامی استان
- ۳) فرمانده ارشد آجا در استان
- ۴) فرمانده سپاه استان
- ۵) فرمانده ناحیه انتظامی استان
- ۶) دادستان مرکز استان
- ۷) مدیرکل اطلاعات استان
- ۸) مدیرکل صداوسیما استان
- ۹) رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان
- ۱۰) مدیرکل مدیریت بحران استان
- ۱۱) فرماندار شهرستان مرکز استان
- ۱۲) شهردار شهر مرکز استان
- ۱۳) رئیس دانشگاه علوم پزشکی استان
- ۱۴) مدیرکل ارتباطات و فناوری استان
- ۱۵) رئیس دانشگاه اصلی استان (ارشد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری)
- ۱۶) مدیرکل پدافند غیرعامل استان (دبیر شورا)

معاونین استاندار، فرمانداران، رؤسای کارگروه های تخصصی پدافند غیرعامل و سایر مدیران دستگاه های اجرایی، بنا به موضوع و ضرورت با نظر رئیس شورا در جلسه شرکت می کنند.

تبصره ۱. استاندار می تواند معاون سیاسی، امنیتی و اجتماعی استان (یا معاون امنیتی - انتظامی) را با اختیارات کافی به عنوان جانشین رئیس شورا تعیین کند.

تبصره ۲. حکم رئیس شورای پدافند غیرعامل استان توسط رئیس ستاد کل نیروهای مسلح و رئیس کمیته دائمی و احکام سایر اعضای شورای پدافند غیرعامل استان،

توسط استاندار صادر می شود.

تبصره ۳. مدیرکل پدافند غیرعامل استان از بین مدیران مجرب، با سابقه و آشنا با موضوعات پدافند غیرعامل با حکم استاندار منصوب می شود.

تبصره ۴. استاندار با هماهنگی سازمان می تواند مدیرکل پدافند غیرعامل استان را از بین نظامیان دارای سابقه و آشنا با حوزه پدافند غیرعامل با حفظ شغل و جایگاه سازمانی در نیروهای مسلح منصوب کند.

تبصره ۵. کلیه منصوبین در مشاغل پدافند غیرعامل استان ها به ویژه مدیران کل پدافند غیرعامل موظف به گذراندن دوره های آموزشی پدافند غیرعامل و تداوم آن، تحت نظر سازمان هستند.

تبصره ۶. جلسات شورای پدافند غیرعامل استان ماهی یک بار با حضور دوسوم اعضاء برگزار می شود؛ مصوبات و تصمیمات شورا با تأیید استاندار برای کلیه دستگاه های اجرایی استان لازم الاجراست.

ماده ۱۰. هدف از ایجاد اداره کل پدافند غیرعامل استان

به منظور پیگیری و تحقق مأموریت های پدافند غیرعامل در استان، اداره کل پدافند غیرعامل استان زیر نظر معاون سیاسی، امنیتی، اجتماعی/ معاون امنیتی - انتظامی ایجاد می گردد؛ ساختار سازمانی و شرح وظایف تفصیلی اداره کل پدافند غیرعامل، توسط وزارت کشور با هماهنگی سازمان تهیه و ابلاغ می شود.

تبصره ۱. اداره کل پدافند غیرعامل استان می تواند در صورت نیاز برابر مقررات و دستورالعمل های مربوط از خدمات منابع انسانی دستگاه های اجرایی استان و

۷) مستندسازی گزارش‌ها، اسناد، اطلاعات، مذاکرات و صورت‌جلسات شورای پدافند غیرعامل استان.

۸) ارسال مصوبات، روند پیشرفت و اجرای مصوبات و ارزیابی مستمر اقدامات و جلسات به وزارت کشور و سازمان.

۹) نظارت بر عملکرد شورای پدافند غیرعامل شهرستان‌ها.

ماده ۱۲. شورای پدافند غیرعامل شهرستان

۱) به‌منظور هماهنگی، پیگیری و اجرایی نمودن اهداف پدافند غیرعامل و مصوبات کمیته دائمی در حوزه شهرستان ازجمله؛ سند راهبردی پدافند غیرعامل شهری مصوبه شماره ۱۶۰/۱/۲۰۲۲ و نظام عملیاتی پدافند مردم محور- مصوبه شماره ۱۶۰/۱/۲۰۶۰. شورای پدافند غیرعامل شهرستان در فرمانداری هر شهرستان به ریاست فرماندار و با عضویت اعضای متناظر شورای پدافند غیرعامل استان تشکیل خواهد شد.

۲) فرماندار به‌عنوان رئیس شورای پدافند غیرعامل شهرستان با حکم استاندار و رئیس شورای پدافند غیرعامل استان منصوب می‌شود و سایر اعضای شورای پدافند غیرعامل شهرستان با حکم فرماندار تعیین می‌شوند؛ دبیر شورا، معاون فرماندار و دبیرخانه این شورا بر عهده مدیر پدافند غیرعامل فرمانداری بوده که با حکم فرماندار منصوب می‌شوند.

تبصره - این شورا هر دو ماه یک‌بار تشکیل و ضمن نظارت بر مصوبات ابلاغی از کمیته دائمی و شورای پدافند غیرعامل استان، نسبت به پیگیری و اجرای طرح‌های پدافند غیرعامل مربوط به دستگاه‌های اجرایی شهرستان اقدام می‌کند.

نیروهای مسلح استفاده کند.

تبصره ۲. اداره کل پدافند غیرعامل می‌تواند از طریق سازمان و با تصویب ستاد کل نیروهای مسلح، افسران وظیفه دارای مدرک تخصصی موردنیاز را در سقف و سهمیه مشخص‌شده توسط ستاد کل به‌صورت آمربه‌کارگیری کند.

تبصره ۳. ارتباطات اداری و مکاتبات اداره کل پدافند غیرعامل استان در حوزه‌های استانداری و وزارت کشور از طریق سلسله‌مراتب وزارت کشور و در سایر حوزه‌های زیرساختی در استان، به‌صورت مستقیم با سازمان و دستگاه اجرایی ذی‌ربط اقدام می‌شود.

ماده ۱۱. وظایف اداره کل پدافند غیرعامل استان

۱) بررسی و تنظیم طرح‌ها و پیشنهادها و اولویت‌بندی موضوعات و طرح در جلسات شورای پدافند غیرعامل استان،

۲) تهیه و تدوین برنامه‌های سالانه پدافند غیرعامل در راستای اهداف و راهبردهای ابلاغی سالانه سازمان.

۳) پیگیری ابلاغ مصوبات شورای پدافند غیرعامل استان به سازمان‌های ذی‌ربط و نظارت بر روند اجرای آن‌ها.

۴) تهیه گزارش‌های مستمر و ادواری از آخرین وضعیت پدافند غیرعامل استان و انعکاس نقایص، معایب و مشکلات به شورای پدافند غیرعامل استان و وزارت کشور.

۵) هماهنگی جهت تشکیل جلسات شورای پدافند غیرعامل استان.

۶) نظارت بر عملکرد کارگروه‌های تخصصی استان.

ماده ۱۳ - کارگروه‌های تخصصی

برای شناسایی تهدیدات، مخاطرات و آسیب‌پذیری‌ها در حوزه مردم و زیرساخت‌های استان و ارائه راهکارهای مناسب به‌منظور کاهش آسیب‌پذیری‌ها و خسارت‌های احتمالی، ارائه نظرات کارشناسی در اجرای مصوبات شورای پدافند غیرعامل استان، فرهنگ‌سازی، اطلاع‌رسانی و اجرای برنامه‌های آموزشی برای اقشار مختلف جامعه، کارگروه‌های تخصصی زیر، در تابعیت شورای پدافند غیرعامل استان تشکیل می‌گردند؛

- ۱- کارگروه امنیت و دفاع (غیرعامل)
- ۲- کارگروه زیستی
- ۳- کارگروه کالبدی و زیربنایی
- ۴- کارگروه انرژی و تأمین نیازهای ضروری
- ۵- کارگروه سایبری و الکترونیک
- ۶- کارگروه حمل‌ونقل و جابجایی
- ۷- کارگروه مشارکت مردمی (مردم محور)
- ۸- کارگروه امور فرهنگی و اجتماعی
- ۹- کارگروه خدمات و امداد و نجات
- ۱۰- کارگروه کشاورزی و امنیت غذایی
- ۱۱- کارگروه حقوقی و قضایی

ماده ۱۴.

استاندار به‌عنوان رئیس شورای پدافند غیرعامل استان موظف است با توجه به ماهیت تهدیدات، مخاطرات و حوادث استان « قرارگاه عملیاتی پدافند غیرعامل استان » را در حوزه‌های زیستی، شیمیایی، پرتوی و مردم محور تشکیل و برابر با ساختارها و نظام‌های

قرارگاه	مصوبه کمیته دائمی	شماره و تاریخ مصوبه
قرارگاه پدافند شیمیایی	نظام مصون‌سازی و عملیات پدافند شیمیایی	شماره ۱۶۰/۱/۳۱۴ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۳۱
قرارگاه پدافند مردم محور	نظام عملیاتی پدافند مردم محور	شماره ۱۶۰/۱/۲۰۶ مورخ ۱۳۹۹/۰۳/۲۵
قرارگاه پدافند زیستی	چهارچوب وظایف قرارگاه پدافند زیستی	شماره ۱۴۴/۳۱۵/۱۲۷ مورخ ۱۳۹۱/۰۴/۲۰
قرارگاه پدافند پرتوی	چهارچوب وظایف قرارگاه پدافند پرتوی	شماره ۱۶۶/۳۱۵/۱۲۷ مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۹

عملیاتی مصوب کمیته دائمی اقدام کند.

تبصره ۱- استاندار، فرمانده قرارگاه عملیاتی پدافند غیرعامل استان و فرمانده سپاه استانی، جانشین قرارگاه عملیاتی پدافند غیرعامل استان می‌باشند.

تبصره ۲- با حکم رئیس ستاد کل نیروهای مسلح و وزیر کشور، استاندار به‌عنوان فرمانده قرارگاه عملیاتی پدافند غیرعامل استان منصوب می‌گردد.

تبصره ۳- با حکم فرمانده کل سپاه و رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور، فرمانده سپاه استان به‌عنوان جانشین قرارگاه عملیاتی پدافند غیرعامل استان منصوب می‌گردد.

ماده ۱۵.

تصمیمات و مصوبات شورای پدافند غیرعامل استان که به تأیید اکثریت اعضاء شورا رسیده و توسط استاندار ابلاغ می‌شود برای کلیه دستگاه‌های اجرایی استانی لازم‌الاجرا بوده و مستنکفین از اجرای آن‌ها به تشخیص استاندار توسط دادستان، پیگیری قضایی و وفق مقررات و قوانین امنیتی و دفاعی، اقدام قضایی مناسب انجام می‌شود.

ماده ۱۶.

سازمان با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، اسناد تفصیلی، دستورالعمل، ضوابط و طرح‌های عملیاتی موردنیاز برای اجرای این دستورالعمل را تهیه و به دستگاه‌های اجرایی ابلاغ می‌کند.

ماده ۱۷.

سازمان مسئول نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل بوده و هر نوع اصلاح و

بازنگری برای آن، با پیشنهاد وزارت کشور و سازمان به تصویب کمیته دائمی می‌رسد.

ماده ۱۸.

این تصویب‌نامه در هجده ماده و سیزده تبصره و یک پیوست در پنجاه و یکمین جلسه کمیته دائمی به تاریخ بیست و ششم اسفندماه سال یک هزار و سیصد و نودونه هجری شمسی به تصویب رسید. دستورالعمل اجرایی پدافند غیرعامل استان ها مشتمل بر ۱۸ ماده و ۱۳ تبصره و ۱ پیوست در تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۶ در پنجاه و یکمین جلسه کمیته دائمی (شورای عالی) پدافند غیرعامل کشور به تصویب رسید، به استناد تبصره ۱ ماده ۹ اساسنامه سازمان پدافند غیرعامل کشور مصوب مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا مدظله‌العالی جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

کارگروه‌های تخصصی یازده گانه

با صلوات بر محمد و آل محمد و احترام؛ با کمیته دائمی (شورای عالی) پدافند غیرعامل کشور با پیشنهاد وزارت کشور مواد ۹، ۱۲ و ۱۳ دستورالعمل اجرایی پدافند غیرعامل استان‌ها - موضوع تصویب‌نامه شماره ۲۱۳۵/۱/۱۶۰ مورخ ۲۰/۲/۱۴۰۰ را در جلسه مورخ ۲۵/۸/۱۴۰۰ بررسی و با اصلاحات زیر موافقت شد؛

(۱) متن زیر جایگزین تبصره ۶ ماده ۹ گردد:

«جلسات شورای پدافند غیرعامل استان هر دو ماه یکبار با حضور دوسوم اعضاء برگزار می‌شود؛ مصوبات و تصمیمات شورا با تأیید استاندار برای کلیه دستگاه‌های اجرایی استان لازم‌الاجراست»

(۲) عبارت هرماه یکبار در تبصره ماده ۱۲ به هر دو ماه یکبار اصلاح شد.

(۳) دربند ۳ ماده ۱۳ عنوان کارگروه پشتیبانی و تأمین نیازهای ضروری به کارگروه انرژی و تأمین نیازهای ضروری « تغییر کرد.) اعضاء کارگروه‌های ۱۱ گانه و شرح وظایف آن‌ها به پیوست).

۱. کارگروه امنیت و دفاع (غیرعامل)

الف) اعضاء کارگروه عبارت‌اند از:

۱) مدیرکل امنیتی و انتظامی استانداری (رئیس)

۲) معاون اطلاعات/معاون عملیات سپاه استان

۳) معاون اطلاعات نیروی انتظامی استان

۴) معاون اطلاعات/معاون عملیات یگان ارشد آجا استان

۵) معاون مرتبط اداره کل اطلاعات

۶) مدیرکل پدافند غیرعامل استان

۷) مسئول حراست کل استان

ب) وظایف کارگروه:

۱) رصد و پایش تهدیدات دشمن و آسیب‌پذیری‌های مردم ناشی از تهدیدات و اقدامات دشمن در سطح استان و شهرستان

۲) جمع‌آوری اطلاعات، شناسایی بررسی و تجزیه و تحلیل تهدیدات، امنیتی دفاعی در مراکز طبقه‌بندی‌شده.

۳) شناسایی سامانه‌ها و مراکز پرخطر در

سطح استان و شهرستان

۴) تهیه طرح‌های آمادگی و پاسخ در برابر تهدیدات و اقدامات خصمانه دشمن

۵) تهیه طرح‌های برقراری امنیت و نظم اجتماعی در هماهنگی حوزه‌های امنیتی و بحران

۶) ایجاد هماهنگی فی‌مابین سازمان‌های امنیتی نظامی و انتظامی در مراحل مختلف مدیریت شرایط اضطراری ناشی از تهدیدات و اقدامات دشمن

۷) پیگیری و نظارت بر اجرای طرح‌های عملیاتی پدافند غیرعامل از جمله طرح دفاع غیرعامل سرزمینی، طرح پاسخ مقابله طرح حفاظت از زیرساخت‌ها طرح خود حفاظتی زیرساخت‌ها

۸) اجرای رزمایش‌های دورمیزی و عملیاتی در برابر تهدیدات، امنیتی انتظامی و اقدامات خصمانه دشمن به منظور سنجش و ارتقای سطح آمادگی و هماهنگی

۹) نظارت بر حسن اجرای وظایف محوله و

۷) معاون مرتبط اداره کل گمرک استان

۸) مدیرکل دامپزشکی استان

۹) معاون مرتبط اداره کل حفاظت محیط زیست استان.

۱۰) مدیرعامل هلال احمر استان.

۱۱) مدیرعامل آبفای استان.

۱۲) معاون مرتبط سازمان جهاد کشاورزی استان.

۱۳) مسئول جامعه بسیج پزشکان استان.

۱۴) رؤسای سایر دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی استان.

ب) وظایف کارگروه:

۱) رصد و پایش و هشدار دهی تهدیدات

دستورالعمل‌های ابلاغی در حوزه پدافند غیرعامل

۲. کارگروه زیستی

الف) اعضاء کارگروه عبارت‌اند از:

۱) رئیس دانشگاه علوم پزشکی، خدمات بهداشتی و درمان استان (رئیس).

۲) مسئول بهداشت و درمان سپاه استان.

۳) مسئول بهداری فرماندهی ارشد آجا در استان.

۴) معاون مرتبط اداره کل اطلاعات استان

۵) مدیرکل انتقال خون استان.

۶) معاون مرتبط اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای استان

زیستی در سطح استان و شهرستان ها.
(۲) ساماندهی و ارتقاء شبکه تشخیص تهدیدات زیستی حوزه سلامت در سطح استانی.

(۳) ساماندهی ساختارهای مدیریت بحران‌های زیستی و ارتقاء توانمندی گروه‌های اضطراری پزشکی و پیراپزشکی در سطح استان و شهرستان های تابعه و بروز نگهداری آن ها.

(۴) ارتقاء و ساماندهی نظام آموزشی و پژوهشی پدافند زیستی در مراکز علمی و دانشگاهی استان و شهرستان.

(۵) پیش‌بینی، پشتیبانی و تأمین اقلام و تجهیزات ضروری پدافند زیستی در حوزه بهداشت و سلامت (واکسن، دارو، خون و فرآورده های خونی) و آزمایشگاه های تخصصی.

(۶) تهیه ی طرح های پاسخ و مقابله با تهدیدات زیستی در سطح استان به‌ویژه استان های مرزی و تمرین و رزمایش آن ها.

(۷) نظارت بر حسن اجرای وظایف محوله و دستورالعمل های ابلاغی در حوزه پدافند غیرعامل.

(۳) کارگروه کالبدی و زیربنایی

الف) اعضاء کارگروه عبارت‌اند از؛

(۱) مدیرکل راه و شهرسازی استان (رئیس).

(۲) مدیرکل دفتر فنی، امور عمرانی و حمل‌ونقل ترافیک.

(۳) معاون مرتبط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان.

(۴) معاون مهندسی و پدافند غیرعامل سپاه استان.

(۵) معاون مهندسی فرماندهی انتظامی

استان.

(۶) معاون مهندسی فرماندهی ارشد آجا در استان.

(۷) مدیرکل بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان.

(۸) مدیرکل استاندارد و تحقیقات صنعتی استان.

(۹) رئیس سازمان نظام مهندسی استان.

(۱۰) معاون شهردار مرکز استان.

(۱۱) نمایندگان اداره کل امور شهری و روستایی استان.

ب) وظایف کارگروه:

۱. طرح‌ریزی و برنامه‌ریزی اجرای طرح‌های جامع پدافند غیرعامل استان و شهرستان‌های تابعه و نظارت بر اجرای آن‌ها.

۲. کنترل و بررسی مطالعات و ملاحظات پدافند غیرعامل طرح‌های جامع و هادی شهری و روستایی قبل از ارائه و تصویب در شورای برنامه‌ریزی استان.

۳. شناسایی آسیب‌پذیری‌های کالبدی شهرها در شرایط تهدید نظامی دشمن و ارائه طرح‌ها و راهکارهای پدافند غیرعامل برای کاهش آسیب‌پذیری.

۴. نظارت مستمر و دقیق بر رعایت ملاحظات و ضوابط پدافند غیرعامل در امور شهرسازی و معماری استان و شهرستان.

۵. آمایش دفاعی سرزمینی و رعایت اصل پراکندگی در مکان‌یابی زیرساخت‌ها و تأسیسات مهم استان و ممانعت از ایجاد نقاط بحرانی در شهر.

۶. ساماندهی و برنامه‌ریزی خروج مراکز پرخطر به بیرون از شهرها و مراکز جمعیتی و یا کاهش آسیب‌پذیری آن‌ها در صورت

۴. کارگروه انرژی و تأمین نیازهای ضروری

- (الف) اعضاء کارگروه عبارت‌اند از؛
- (۱) مدیرعامل شرکت برق منطقه ای استان (رئیس)
 - (۲) مدیرعامل آبفای استان
 - (۳) مدیر شرکت آب منطقه ای استان
 - (۴) مدیر شرکت پخش فرآورده های نفتی استان
 - (۵) مدیرعامل شرکت گاز استان

- (۶) معاون مرتبط اداره کل اطلاعات استان
- (۷) معاون مرتبط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان
- (۸) مدیرکل دفتر هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منطقه‌های استانداری
- (۹) معاون مرتبط اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان
- (۱۰) شهردار مرکز استان
- (۱۱) معاون مرتبط اداره کل راه و شهرسازی استان

- عدم امکان جابجایی
۷. مدیریت ظرفیت‌های تخصصی پدافند شهری در حوزه مشاورین حقیقی و حقوقی متناسب با فناوری‌های روز.
 ۸. نظارت بر حسن اجرای وظایف محوله و دستورالعمل‌های ابلاغی در حوزه پدافند غیرعامل.

(ب) وظایف کارگروه:

۱. نهادینه‌سازی فرهنگ پدافند غیرعامل با برنامه‌ریزی اجرای آموزش‌های عمومی و تخصصی حوزه‌های سایبری، زیستی، شیمیایی و پرتوی در اقشار مختلف مردم در برابر تهدیدات نوین با هماهنگی کارگروه‌های تخصصی
۲. تهیه تدوین و برنامه‌ریزی اجرای طرح‌های مقابله با عملیات روانی و فرهنگی دشمن متناسب با فرهنگ عمومی استان
۳. تهیه طرح آرامش بخشی هدایت افکار عمومی اطمینان بخشی و اطلاع‌رسانی مناسب و بهنگام در جامعه با به‌کارگیری صحیح رسانه‌ها و تمرین و رزمایش آن
۴. بررسی و تأیید برنامه‌های فرهنگ‌سازی و تبلیغی مقابله با تهدیدات و اقدامات دشمن از سازمان‌های مختلف استان و پیگیری اجرای آن‌ها
۵. هشدار باش و اعلام وضعیت‌های عملیاتی زیستی پرتوی شیمیایی و نظامی مصوب در شورای پدافند غیرعامل استان
۶. رصد و پایش لحظه‌ای، تغییرات تحولات و واکنش‌های رفتاری جمعیت مردم در شرایط اضطراری
۷. مستندسازی ثبت سوابق و درس آموخته‌های حوادث و مخاطرات جهت ارتقاء طرح‌های

پاسخ پدافندی و رفع نقاط ضعف و تقویت نواحی قابل بهبود

۸. نظارت بر حسن اجرای وظایف محوله و دستورالعمل‌های ابلاغی در حوزه پدافند غیرعامل

۵. کارگروه خدمات و امداد و نجات

الف) اعضاء کارگروه عبارت‌اند از؛

- ۱) مدیرکل مدیریت بحران استانداری (رئیس)
- ۲) مدیرکل دفتر امور شهری و شوراهای استان
- ۳) شهردار مرکز استان
- ۴) مدیرعامل هلال احمر استان
- ۵) مدیرعامل آبفای استان
- ۶) مدیرعامل شرکت توزیع برق استان
- ۷) مدیرعامل شرکت گاز استان
- ۸) رئیس پلیس راهور استان

ب) وظایف کارگروه:

۱. برنامه‌ریزی برای اداره امور مردم در شرایط اضطراری ناشی از تهدیدات و اقدامات خصمانه دشمن با تهیه طرح‌های پاسخ به شرایط اضطراری و سازمان‌دهی تیم‌های عملیاتی مقابله با شرایط اضطراری و ارتقاء توانمندی‌های آنان در سطح استان و تمرین و رزمایش آن‌ها.
۲. برگزاری آموزش‌های پدافندی برای تیم‌های سازمان‌دهی شده تخصصی برای عملیات جستجو و امداد و نجات.
۳. توزیع خدمات و امکانات موردنیاز مردم در شرایط اضطراری و جنگ.
۴. تدوین دستورالعمل‌های موردنیاز شرایط بحرانی برای پشتیبانی و ارائه خدمات عمومی، جستجو، امداد و نجات، اسکان، امور متوفیان و مانند آن و تعیین نقش و جایگاه دستگاه‌های ذی‌ربط در سطح استان.

۵. پیش‌بینی تجهیزات و امکانات جستجو و نجات و بروز رسانی آن‌ها برای شرایط اضطراری.
۶. ایجاد هماهنگی بین سازمان‌های مرتبط برای ارتقاء توان عملیاتی مقابله با شرایط اضطراری با استفاده از دستورالعمل‌های ابلاغی از سلسله‌مراتب آنان در سطح استان.
۷. ارتقاء ظرفیت آتش‌نشانی‌ها و سایر ظرفیت‌های دستگاه اجرایی کشور به ابزارهای رفع آلودگی و مقابله با تهدیدات نوین.
۸. بسیج منابع مادی و انسانی در سطوح استانی و شهرستانی در جهت تسهیل مدیریت بحران ناشی از جنگ.
۹. نظارت بر حسن اجرای وظایف محوله و دستورالعمل‌های ابلاغی در حوزه پدافند غیرعامل.

۶. کارگروه سایبری و الکترونیک

الف) اعضاء کارگروه عبارت‌اند از؛

- ۱) مدیرکل ارتباطات و فناوری اطلاعات استان (رئیس)
 - ۲) مدیر دفتر توسعه دولت الکترونیک استانداری
 - ۳) مدیرکل شرکت ارتباطات و زیرساخت استان
 - ۴) مدیرعامل شرکت مخابرات استان
 - ۵) مدیر فاوای سپاه استان
 - ۶) رئیس افتای استان
 - ۷) مدیر فاوای فرماندهی ارشد آجا در استان
 - ۸) رئیس پلیس فتا فرماندهی انتظامی استان
 - ۹) معاون مرتبط اداره کل اطلاعات استان
 - ۱۰) معاون مرتبط مرکز صداوسیما استان
 - ۱۱) دبیر شورای هماهنگی بانکهای استان
 - ۱۲) سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی منطقه
- ب) وظایف کارگروه:

۱. احصاء و اولویت‌بندی تهدیدات دشمن و آسیب‌پذیری‌های استان (زیرساختی) در حیطه فضای سایبری و الکترونیک و فناوری اطلاعات و ارتباطات و تدوین سناریوهای بحران و ارائه راهکارهای مقابله و طرح‌های پاسخ
۲. شناسایی و پیشنهاد طبقه‌بندی و اولویت‌بندی دارایی‌ها و سرمایه‌های سایبری و الکترونیک استان و شهرستان
۳. تهیه، تدوین و برنامه‌ریزی اجرای طرح‌های مصون‌سازی و امن‌سازی سایبری مراکز و تأسیسات هوشمند استان و شهر در مقابل تهدیدات و مخاطرات سایبری
۴. سازمان‌دهی و ارتقاء توانمندی

تیم‌های مقابله با عملیات سایبری دشمن در سازمان‌های مختلف نجات در زیرساخت‌های سایبری و ایجاد ارتباط با گروه‌های واکنش سریع (CERT) ملی

۵. آماده‌سازی مسیرهای جایگزین مخابراتی ارتباطی و اینترنت استان (امکان اتصال و انفصال شبکه‌های متصل به شبکه ملی اطلاعات)

۶. طراحی و اجرای زیست‌بوم سایبری بومی امن و پایدار برای زیرساخت‌های هوشمند شهر و استان و منطبق با طرح‌های بالادستی
۷. اجرای راهبرد شبکه‌ای سلولی و کارکرد هوشمند و دستی در زیر ساخت‌های شهر و استان پ
۸. برقراری تعامل همکاری و هماهنگی لازم با قرارگاه پدافند سایبری و پدافند الکترونیک کشور
۹. نظارت بر حسن اجرای وظایف محوله و دستورالعمل‌های ابلاغی در حوزه پدافند غیرعامل

۷. کارگروه حمل‌ونقل و جابجایی

الف) اعضاء کارگروه عبارت‌اند از؛

- ۱) مدیرکل حمل‌ونقل و پایانه‌های استان (رئیس)
- ۲) معاون مرتبط اداره کل راه و شهرسازی استان
- ۳) مدیرکل راه‌آهن استان
- ۴) مدیرکل بندرها استان
- ۵) مدیرکل فرودگاهی استان
- ۶) رئیس پلیس راهور استان
- ۷) مدیرکل دفتر امور شهری و روستایی استان
- ۸) معاون مرتبط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان

ورودی و خروجی شهرها در سطح استان و
ارائه راهکارهای مناسب برای برطرف نمودن
آنها

۴. طراحی و احداث شبکه حمل و نقل
پشتیبان (امن درون و برون) شهری برای
شرایط اضطراری و بحران ناشی از جنگ
جهت انتقال و جابجایی، مردم تجهیزات و
نیازمندی‌های آنها به اردوگاه‌های اسکان
موقت

۵. طراحی و پیش‌بینی لازم به منظور
استفاده چندمنظوره از فضاهای موجود در
شبکه حمل و نقل شهرها (به‌ویژه شبکه
حمل و نقل) زیرزمینی به‌عنوان پناهگاه و
جان‌پناه در شرایط اضطراری و بحران ناشی
از جنگ

۶. نظارت بر حسن اجرای وظایف محوله
و دستورالعمل‌های ابلاغی در حوزه پدافند
غیرعامل.

۹) شهردار مرکز استان

۱۰) معاون مهندسی و پدافند غیرعامل سپاه
استان

۱۱) معاون مهندسی فرماندهی انتظامی
استان

۱۲) معاون مهندسی فرماندهی ارشد آجا
استان

ب) وظایف کارگروه:

۱. شناسایی و سطح‌بندی زیر ساخته‌ای
مواصلاتی، جاده‌ها شریان‌های حیاتی
پل‌های مهم در سطح استان و تهیه طرح
پدافند غیرعامل مربوط به هریک از آنها
۲. پیش‌بینی، جانمایی طراحی و احداث
زیرساخت‌های حمل و نقل متناسب با طرح
تخلیه و اسکان اضطراری شهرهای استان
بخصوص استان‌های مرزی و تعیین نقش
دستگاه‌های ذی‌ربط در آن برای شرایط
اضطراری ناشی از تهدیدات و اقدامات
دشمن و تمرین و رزمایش آنها

۳. بررسی و شناسایی آسیب‌پذیری‌های
وضع موجود شبکه راه‌های اصلی و معابر

۸) کارگروه مشارکت مردمی (مردم محور)

الف) اعضاء کارگروه عبارت‌اند از؛

۱) فرمانده سپاه استان (رئیس)

۲) معاون امور اجتماعی ناحیه انتظامی استان

۳) معاون مرتبط فرماندهی ارشد آجا در استان

۴) مدیرکل دفتر اجتماعی و فرهنگی استانداری

۵) مدیرکل مدیریت بحران استانداری

۶) مدیرکل مرکز صداوسیما استان

۷) شهردار مرکز استان

۸) معاون مرتبط اداره کل اطلاعات استان

۹) مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان

۱۰) رئیس شورای اسلامی شهر مرکز استان

۱۱) مدیرکل سازمان تبلیغات اسلامی

۱۲) مدیرکل آموزش و پرورش استان

ب) وظایف کارگروه:

۱. سازمان‌دهی، آموزش، تجهیز تمرین رزمایش و ارزیابی بسیج و سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن‌ها) در سطوح استانی و شهرستانی در راستای اهداف و مأموریت‌های پدافند غیرعامل و توسعه مشارکت‌های مردمی در مدیریت شرایط اضطراری بحران ناشی از تهدید و جنگ.

۲. تدوین طرح صیانت از مردم استان در شرایط وقوع تهدید برابر با طرح صیانت از مردم ابلاغی سازمان.

۳. سازمان‌دهی تخصصی بسیجیان و نیروهای مردمی در دستگاه‌های اجرایی استانی و ارائه به مدیران مربوطه برای مقابله با شرایط اضطراری.

۴. شبکه‌سازی و ساماندهی و توان علمی نخبگان کشور در حوزه پدافند غیرعامل در قالب سمن‌ها و انجمن‌ها.

۵. استفاده از ظرفیت بسیج و سازمان‌های مردم‌نهاد؛

• به‌عنوان نیروهای احتیاطی عملیاتی در شرایط بحران در جهت تسهیل مدیریت

بحران .

• به‌عنوان گفتمان ساز فرهنگ پدافند غیرعامل و مولد جریان‌های اجتماعی مشارکت‌جو در مقابله با بحران‌ها.

• در راستای ارتقای آمادگی عمومی از طریق آموزش همگانی آگاهی بخشی و اطلاع‌رسانی.

• در جهت تقویت تاب‌آوری اجتماعی و روانی جامعه در شرایط پس از بحران با پیگیری و ایجاد سمن‌های مرتبط.

۶. تقویت روحیه انقلابی جهادی و بسیجی در سمن‌ها و مقابله بانفوذ دشمن در آن‌ها

۷. تعامل با شوراها و کارگروه‌های تخصصی هم‌عرض در سایر حوزه‌ها به‌منظور هم‌افزایی و جلوگیری از موازی کاری در مواجهه با تهدیدات و اقدامات دشمن .

۸. بسیج منابع مادی و انسانی در سطوح استانی و شهرستانی در جهت تسهیل مدیریت بحران ناشی از جنگ.

۹. نظارت بر حسن اجرای وظایف محوله و دستورالعمل‌های ابلاغی در حوزه پدافند غیرعامل.

۹) کارگروه امور فرهنگی و اجتماعی

الف) اعضاء کارگروه عبارت‌اند از؛

۱) مدیرکل مرکز صداوسیما استان (رئیس)

۲) معاون مرتبط اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان

۳) معاون مرتبط اداره کل تبلیغات اسلامی استان

۴) معاون مرتبط اداره کل امور اجتماعی

۵) معاون مرتبط اداره کل امور اجتماعی استانداری و فرهنگی استانداری

۶) مدیرکل آموزش و پرورش استان

۷) معاون فرهنگی و اجتماعی سپاه استان

مناسب و بهنگام در جامعه با به کارگیری صحیح رسانه‌ها و تمرین و رزمایش آن.

۴. بررسی و تأیید برنامه‌های فرهنگ‌سازی و تبلیغی مقابله با تهدیدات و اقدامات دشمن از سازمان‌های مختلف استان و پیگیری اجرای آن‌ها.

۵. هشدار باش و اعلام وضعیت‌های عملیاتی (زیستی، پرتوی، شیمیایی و نظامی) مصوب در شورای پدافند غیرعامل استان.

۶. رصد و پایش لحظه‌ای تغییرات، تحولات و واکنش‌های رفتاری جمعیت (مردم) در شرایط اضطراری.

۷. مستندسازی، ثبت سوابق و درس آموخته‌های حوادث و مخاطرات جهت ارتقاء طرح‌های پاسخ پدافندی و رفع نقاط ضعف و تقویت نواحی قابل بهبود.

۸. نظارت بر حسن اجرای وظایف محوله و دستورالعمل‌های ابلاغی در حوزه پدافند غیرعامل.

۱۰ کارگروه کشاورزی و امنیت غذایی

الف) اعضاء کارگروه عبارت‌اند از؛

- ۱) رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان (رئیس)
- ۲) مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری استان
- ۳) مدیرکل دامپزشکی استان

- ۸) معاون اجتماعی فرماندهی انتظامی استان
 - ۹) معاون مرتبط شهرداری مرکز استان
 - ۱۰) معاون مرتبط اداره کل اطلاعات استان
 - ۱۱) معاون مرتبط اداره کل ورزش و جوانان استان
 - ۱۲) معاون مرتبط اداره کل گردشگری استان
- ب) وظایف کارگروه:

۱. نهادینه‌سازی فرهنگ پدافند غیرعامل با برنامه‌ریزی اجرای آموزش‌های عمومی و تخصصی (حوزه‌های سایبری، زیستی، شیمیایی و پرتوی) در اقشار مختلف مردم در برابر تهدیدات نوین با هماهنگی کارگروه‌های تخصصی.
۲. تهیه، تدوین و برنامه‌ریزی اجرای طرح‌های مقابله با عملیات روانی و فرهنگی دشمن متناسب با فرهنگ عمومی استان.
۳. تهیه طرح آرامش بخشی، هدایت افکار عمومی، اطمینان بخشی و اطلاع‌رسانی

- ۴) معاون مرتبط اداره کل اطلاعات استان
- ۵) مدیرکل حفاظت محیط زیست استان
- ۶) مدیرعامل شرکت غله و خدمات بازرگانی استان
- ۷) مدیرعامل شرکت پشتیبانی امور دام استان
- ۸) مدیرعامل آب منطقه‌ای استان
- ۹) مدیرکل شیلات استان
- ۱۰) رئیس مرکز آموزش و تحقیقات جهاد کشاورزی استان
- ۱۱) معاون مرتبط سازمان صنعت معدن و تجارت استان

نگهداری و توزیع کالاهای اساسی و ضروری مردم استان در نقاط امن برای شرایط اضطراری ناشی از تهدیدات و اقدامات دشمن.

۴. تهیه و اجرای طرح چگونگی تداوم خدمات ضروری توسط سازمان‌های تابعه در سطح استان برای شرایط اضطراری ناشی از تهدیدات و اقدامات دشمن.

۵. برقراری تعامل، همکاری و هماهنگی لازم با سازمان پدافند غیرعامل و قرارگاه پدافند زیستی کشور.

۶. بررسی، برنامه‌ریزی و حمایت از تولید محصولات متناسب با اقلیم استان.

۷. طرح‌ریزی و اجرای رزمایش‌های پدافند زیستی (دورمیزی و عملیاتی) بین مراکز ذینقش در تأمین امنیت غذایی استان.

۸. نظارت بر حسن اجرای وظایف محوله و دستورالعمل‌های ابلاغی در حوزه پدافند غیرعامل.

۱۲) معاون مرتبط دانشگاه علوم پزشکی استان

۱۳) مدیرکل دفتر هماهنگی امور اقتصادی و توسعه منطقه‌ای استانداری

۱۴) معاون مرتبط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان
(ب) وظایف کارگروه:

۱. رصد و پایش تهدیدات زیستی و هماهنگی برای ایجاد و تقویت زیرساخت‌های لازم برای کنترل و پایش، شناسایی و تشخیص تهدیدات بخش کشاورزی به‌ویژه بیماری‌های مشترک دام و انسان در سطح استان بخصوص استان‌های مرزی.

۲. برنامه‌ریزی و اجرای طرح‌های مصون‌سازی زیرساخت‌ها، منابع پایه، مزارع، جمعیت دامی و محصولات و فراورده‌های دامی و کشاورزی در برابر تهدیدات زیستی.

۳. تهیه و اجرای طرح تأمین، ذخیره‌سازی،

۱۱) کارگروه حقوقی و قضایی

الف) اعضاء کارگروه عبارت‌اند از؛

۱) رئیس دادگستری استان (رئیس)

۲) دادستان عمومی و انقلاب استان

۳) معاون مرتبط اداره کل اطلاعات استان

۴) مدیرکل پدافند غیرعامل استانداری

۵) مدیر حقوقی و قضایی سپاه استان

۶) رئیس سازمان بازرسی استان

(ب) وظایف کارگروه:

۱. نظارت بر اجرای قوانین مرتبط با پدافند غیرعامل در دستگاه‌های اجرایی استان.

۲. پیگیری و هماهنگی با اداره کل بازرسی استان جهت انجام بازرسی‌های مستمر و نوبه‌ای از دستگاه‌ها.

۳. دفاع حقوقی و قضایی از پرونده‌های مربوط به پدافند غیرعامل در محاکم و سازمان بازرسی استان.

۴. تهیه جزوات حقوقی و قضایی مربوط به پدافند غیرعامل در بخش‌ها و حوزه‌های مختلف.
۵. پیگیری اختصاص یک شعبه قضایی جهت رسیدگی به تخلفات حوزه پدافند غیرعامل.
۶. تطبیق مصوبات شورای پدافند غیرعامل استان با مصوبات کمیته دائمی و سایر قوانین و مقررات.
۷. نظارت بر حسن اجرای وظایف محوله و دستورالعمل‌های ابلاغی در حوزه پدافند غیرعامل.

قانون تشکیل سازمان پدافند غیرعامل کشور

ماده واحده - در راستای تحقق تدابیر فرماندهی معظم کل قوا و اجرای سیاست‌های کلی نظام ابلاغی مقام معظم رهبری و به‌منظور سیاست‌گذاری، افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب‌پذیری، تداوم فعالیت‌های ضروری، ارتقای آموزش و پایداری ملی، مقاومسازی زیرساخت‌های حیاتی، حساس و مهم کشور، تسهیل مدیریت بحران در برابر انواع تهدیدات دشمن و سلاح‌های نامتعارف نظیر هسته‌ای، الکترونیکی، زیستی، شیمیایی و رایانیکی (سایبری) و مدیریت پیشگیرانه در مقابل تهدیدات جدید و حصول اطمینان از آمادگی دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۸/۷/۱۳۸۶ و ماده (۲۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴/۱۲/۱۳۹۵، «سازمان پدافند غیرعامل کشور» با ساختار موجود و مطابق اساسنامه مصوب، با شخصیت حقوقی مستقل در تابعیت ستاد کل نیروهای مسلح تشکیل می‌شود.

تبصره ۱- کارگروه (کمیته) دائمی پدافند غیرعامل کشور به ریاست رئیس ستاد کل نیروهای مسلح، بالاترین مرجع تصمیم‌گیری در حوزه پدافند غیرعامل کشور است که تصمیمات آن با ابلاغ رئیس کارگروه مزبور برای همه دستگاه‌های لشکری، کشوری، بخش دولتی و عمومی غیردولتی لازم‌الاجراست و مستنکفان علاوه بر جبران خسارت وارد شده، به مجازات موضوع ماده (۵۷۶) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب ۲/۳/۱۳۷۵ محکوم می‌شوند و چنانچه خسارتی وارد نشده باشد، برابر قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۷/۹/۱۳۷۲ با مستنکف رفتار خواهد شد. تصویب و اجرای این قانون نافی وظایف و اختیارات قانونی دستگاه‌های دیگر از جمله وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نمی‌باشد و در صورت بروز تداخل، تصمیم کارگروه دائمی پدافند غیرعامل ملاک عمل خواهد بود.

تبصره ۲- اساسنامه سازمان، مشتمل بر اعضا، وظایف و اختیارات کارگروه دائمی، نحوه پشتیبانی و تأمین منابع سازمان و طرح‌های پدافند غیرعامل کشور، توسط ستاد کل نیروهای مسلح با همکاری وزارتخانه‌های کشور، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و اطلاعات و سازمان برنامه و بودجه کشور حداکثر ظرف شش ماه پس از لازمالاجرا شدن این قانون، تهیه و برای تصویب به مقام معظم رهبری تقدیم می‌شود.

تبصره ۳- کلیه دستگاه‌های موضوع این قانون مکلف‌اند در طرح‌های تملک دارایی‌های

سرمایه‌ای خود به‌منظور پیشگیری و مقابله با تهدیدات زیرساخت‌های حیاتی، حساس و مهم خود و در اجرای این قانون، اعتبارات لازم را پیش‌بینی کرده و در قالب توافقنامه‌ای که بین سازمان پدافند غیرعامل کشور و دستگاه مربوط تنظیم می‌شود، هزینه نمایند. سازمان پدافند غیرعامل کشور بر اجرائی شدن مفاد توافقنامه فی‌مابین، نظارت نموده و گزارش عملکرد آن را باید هر سه ماه یک‌بار به کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

۴. مسئولیت اجرای پدافند غیرعامل در سطح ملی با رؤسای دستگاه‌های ذیربط و در سطح استانها با استانداران است. سازمان پدافند غیرعامل کشور «نظارت عالی، هدایت و راهبری سیاستها، برنامه‌ها و مصوبات کارگروه دائمی پدافند غیرعامل» را در دستگاه‌های موضوع این قانون بر عهده دارد. قانون فوق مشتمل بر ماده‌واحده و چهار تبصره که گزارش آن توسط کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی به صحن علنی تقدیم شده بود، پس از تصویب در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و نهم مردادماه یک هزار و چهارصد و دو مجلس در تاریخ ۱/۶/۱۴۰۲ به تأیید شورای نگهبان رسید.

دستورالعمل اجرایی بند (س) تبصره ۱۹ قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور

با صلوات بر محمد و آل محمد و احترام؛ به استناد ماده ۸ اساسنامه سازمان پدافند غیرعامل کشور مصوب مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا (مدظله‌العالی) در تاریخ ۱۴۰۲/۰۲/۲۵ هفتاد و سومین جلسه کمیته دائمی (شورای عالی) پدافند غیرعامل کشور تشکیل و دستورالعمل اجرایی بند (س) تبصره ۱۹ قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور پیشنهادی آن سازمان را بررسی و به شرح زیر تصویب نمود؛

ماده ۱- تعاریف و اختصارات

(۱) قانون: قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور.

(۲) بند (س) تبصره ۱۹ قانون: در اجرای ماده ۵۸ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه و بند (پ) ماده ۱۰۶ قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی ج.ا.ا. شرکت‌های دولتی بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت مندرج در پیوست شماره ۳ و شرکت‌های دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است ملزم هستند حداکثر (۱٪) از مصارف خود (هزینه‌ها و هزینه‌های سرمایه‌ای) دستگاه‌های اجرایی دارای اعتبار در جدول شماره ۷ - این قانون نیز حداکثر (۱٪) از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ابلاغی خود را بر اساس اعلام سازمان پدافند غیرعامل مبنی بر الزامی بودن هزینه کرد در زیر ساخته‌ای حیاتی حساس و مهم خود، هزینه نمایند. سازمان پدافند غیرعامل کشور موظف به نظارت بر فرایند فوق و ارائه گزارش عملکرد هر سه ماه یک‌بار به سازمان برنامه‌وبودجه کشور و کمیسیون‌های برنامه‌وبودجه و محاسبات و امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی است.

۳) کمیته دائمی: کمیته دائمی پدافند غیرعامل کشور موضوع ماده ۸ اساسنامه سازمان پدافند غیرعامل کشور.

۴) سازمان: سازمان پدافند غیرعامل کشور
۵) دستگاه اجرایی: کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت‌های دولتی و کلیه دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آن‌ها مستلزم تصریح و یا ذکر نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی، بانک‌ها و بیمه‌های دولتی، دستگاه اجرایی نامیده می‌شوند.

ماده ۲- الزامات و ضوابط

۱) برای هزینه کرد از محل اعتبارات بند (س) ۱۹ قانون کلیه دستگاه‌ها مشمول قانون موظف به مبادله توافق‌نامه با سازمان هستند

۲) اعتبارات بند (س) تبصره ۱۹ قانون برای اجرای طرح‌ها و برنامه‌های پدافند غیرعامل مربوط به زیرساخت‌های حیاتی، حساس و مهم مراکز پرخطر و تأسیسات زیربنایی ساختمان‌های اصلی و یا اهمیت و شریان‌های عمده (موجود و در حال بهره‌برداری) در قالب توافق‌نامه مشترک با سازمان تنظیم و هزینه می‌شود.

تبصره: اعتبارات اجرای ضوابط پدافند غیرعامل طرح‌ها و پروژه‌های جدید و در دست مطالعه از محل مربوط به همان طرح، برابر ماده ۲۳ قانون الحاق ۲ (مقررات مالی دولت) پیش‌بینی و تأمین می‌شود.
۳) استانداران به‌عنوان روسای شورای پدافند غیرعامل استان می‌توانند با هر یک از دستگاه‌های استانی حداکثر (۱٪) از اعتبارات استانی همان دستگاه برای

برنامه‌های مستخرج از طرح‌های جامع پدافند غیرعامل استانی مصوب سازمان، مربوط به زیرساخت‌ها، مراکز پرخطر و تأسیسات زیربنایی، ساختمان‌های اصلی و شریان‌های عمده تا سطح مهم، توافق‌نامه مبادله کنند و اجرای آن را به سازمان گزارش نمایند.

مدیران کل پدافند غیرعامل استان‌ها موظف‌اند برنامه‌های سالانه پدافند غیرعامل استان در حوزه‌های مختلف از محل اعتبارات این بند را تنظیم و پس از تصویب در شورای پدافند غیرعامل استان بر فرایند اجرای آن نظارت نمایند.

۴) دستگاه‌های اجرایی مکلف‌اند موارد زیر را در اولویت برنامه‌های اجرایی پدافند غیرعامل سال ۱۴۰۲ خود قرار داده و اعتبار اجرای آن را از محل بند (س) تبصره ۱۹ قانون، تأمین کنند؛

۴-۱) امن سازی مراکز داده در زیرساخت‌های حیاتی و مهم با اجرای نظام عملیاتی پدافند سایبری مصوبه شماره ۱۶۰/۱/۲۰۰۷ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۱۲.

۴-۲) تهیه طرح‌های پدافند کالبدی زیرساخت‌های حیاتی، حساس و مهم با اجرای طرح راهبردی حفاظت از زیرساخت‌های کشور مصوبه شماره ۱۶۰/۱/۲۳۰۱ مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۲۰.

۴-۳) امن سازی مراکز پرخطر شیمیایی با اجرای نظام مصون‌سازی و عملیات پدافند شیمیایی کشور

مصوبه شماره ۱۶۰/۱/۲۱۲۱ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۱.
۴-۴) ارتقاء توان مقابله و اقدام به‌موقع به پیامد تهدیدات و مخاطرات زیستی با اجرای نظام عملیاتی پدافند زیستی کشور مصوبه شماره ۱۶۰/۱/۲۱۸۳ مورخ ۱۴۰۰/۰۸/۱۱.

ماده ۳-

روسای کمیته پدافند غیرعامل دستگاه اجرایی مسئول راهبری و نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل هستند و موظفاند هزینه کرد اعتبارات این بند از قانون را به صورت سه ماهه به سازمان گزارش کنند.

ماده ۴-

سازمان موظف است با انجام بازدیدهای موردی، گزارش‌های ارسالی را نظارت و ارزیابی نموده و هرگونه انحراف از برنامه را به رئیس دستگاه اعلام کرده و عملکرد سه ماهه از اجرای بند (س) تبصره ۱۹ قانون را به سازمان برنامه و بودجه کشور و کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی گزارش کند.

ماده ۵-

این دستورالعمل در شش ماده و دوازده بند و یک تبصره در هفتاد و سومین جلسه کمیته دائمی (شورای عالی) پدافند غیرعامل کشور به تاریخ بیست و پنجم اردیبهشت ماه سال یک هزار و چهارصد و دو هجری شمسی به تصویب رسید.

دستورالعمل اجرایی بند (س) تبصره ۱۹ قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور مشتمل بر شش ماده و دوازده بند و یک تبصره که در تاریخ ۱۴۰۲/۰۲/۲۵

در هفتاد و سومین جلسه کمیته دائمی (شورای عالی) پدافند غیرعامل کشور به تصویب رسید. به استناد تبصره یک ماده نه اساسنامه سازمان پدافند غیرعامل کشور مصوب مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا (مدظله العالی) جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

۴-۵) تأمین برق اضطراری زیرساخت‌ها و مراکز حیاتی، حساس، مهم و قابل حفاظت با اجرای دستورالعمل شماره ۱۶۰/۱/۲۳۲۵ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۲۳.

۴-۶) ارزیابی آمادگی‌های سازمانی، مدیریتی و تجهیزاتی و ارتقاء آن‌ها با اجرای نظام آمادگی و رزمایش دستگاه‌های اجرایی در برابر تهدیدات مصوبه شماره ۱۶۰/۱/۲۰۸۸ مورخ ۱۳۹۹/۰۷/۰۵.

۴-۷) تکمیل طرح‌ها و پروژه‌های نیمه تمام پدافند غیرعامل مراکز حیاتی و حساس

۵- سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی و سایر نهادهای فرهنگی - آموزشی و مشمول بند (س) تبصره ۱۹ قانون موظفاند در اجرای ماده ۵۸ قانون احکام دائمی آئین‌نامه اجرایی آن، موضوع آموزش پدافند غیرعامل برای عموم مردم و نهادهای سازنده فرهنگ پدافند جامعه را در اولویت برنامه‌های سالانه خود قرار دهند.

۶) ذی‌حساب هر یک از دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی موضوع این دستورالعمل موظف است برابر توافق‌نامه فی‌مابین دستگاه ذی‌ربط با سازمان اسناد هزینه برنامه‌ها و طرح‌های پدافند غیرعامل را برابر مقررات، بررسی و پایش کند.

۷) رعایت آیین‌نامه صیانت و حفاظت از اطلاعات، اسناد و مدارک پدافند غیرعامل طرح‌ها و پروژه‌های زیرساخت‌ها، مراکز و تأسیسات حیاتی حساس و مهم - مصوبه ۱۶۰/۱/۱۰۸۶ مورخ ۱۳۹۸/۰۱/۲۴ کمیته دائمی - در تمام مراحل اجرای طرح‌های پدافند غیرعامل برای دستگاه اجرایی لازم الاجراست.

پدافند غیرعامل به روایت اینفوگرافیکی و تصویر

نظام جامع عملیاتی پدافند غیر عامل در یک نگاه

تعریف نظام جامع عملیاتی پدافند غیر عامل:
تعیین کننده نقش‌ها، وظایف، روابط و نحوه تعامل بخش‌های مختلف عملیات پدافند غیر عامل، مسئولیت دستگاه‌های اجرایی، چگونگی تحقق اهداف و اجرای مأموریت حوزه پدافند غیر عامل در سطوح مختلف عملیاتی و قرارگاه‌های عملیاتی (پدافند سایبری، پدافند زمینی، پدافند شیمیایی، پدافند پرتوی و پدافند مردم‌محور).

حوزه شمول

دستگاه‌های اجرایی

سازمان‌های لشکری

شرکت‌های خصوصی

آحاد مردم

اصول اساسی عملیات پدافند غیر عامل

- تسهیل عملیات مشترک
- صیانت و دفاع از مردم
- اشراف اطلاعاتی
- وحدت فرماندهی
- مدیریت هوشمند مخاطرات ناشی از تهدیدات
- تاب‌آوری و تداوم کارکردهای ضروری

اهداف عملیاتی نظام پدافند غیر عامل

هدف کلان

عملیات پدافند غیر عامل، صیانت و حفاظت و دفاع غیر عامل از پهنه سرزمینی، زیرساخت‌ها و مردم است که تحقق آن، مستلزم دستیابی به اهداف عملیاتی می‌باشد:

اهداف عملیاتی

- صیانت و دفاع از مردم در برابر تهدیدات
- حفظ و تداوم کارکردهای اساسی زیرساخت‌ها
- رصد، پایش، تشخیص، هشدار و اشراف اطلاعاتی
- حفظ و ارتقاء آمادگی زیرساخت‌ها و مردم
- دفاع غیر عامل سرزمینی از پهنه‌های حیاتی زیرساختی
- طرح ریزی و راهبردی اجرایی عملیات مقابله و پاسخ اضطراری
- سازماندهی ساختارهای پدافند غیر عامل
- هماهنگی و هم‌افزایی عملیات مشترک نظامی و غیرنظامی

رویکردهای عملیاتی پدافند غیر عامل

- رویکرد عملیاتی پیش‌بینانه
- رویکرد عملیاتی پیش‌گیرانه
- رویکرد عملیاتی پیش‌دستانه
- رویکرد عملیاتی مقابله
- رویکرد عملیاتی عکس‌العملی

انواع عملیات پدافند غیر عامل

- عملیات حفاظت از زیرساخت
- عملیات صیانت از مردم
- عملیات پاسخ و مقابله غیر عامل
- عملیات پدافندی تداوم کارکرد و برگشت‌پذیری
- عملیات پدافند رسانه‌ای و آرامش‌بخشی
- عملیات پدافند ترافیکی
- عملیات پدافند ترافیکی

وضعیت‌های عملیاتی پدافند غیر عامل

- شرایط عادی یا تحت کنترل ماندن و پیمانده خاصی متصور نیست
- احتمال وقوع تهدید از کم تا متوسط احساس می‌شود
- احتمال وقوع تهدید زیاد یا غریب الوقوع است
- تهدید در آستانه وقوع بوده و احتمال آزار جدی زیاد است

فرماندهی قرارگاه‌های عملیاتی پدافند غیر عامل

فرماندهی نظامی:
ساختاری نظامی است به منظور فرماندهی و یکارگیری، هدایت و طرح‌ریزی عملیاتی بین نظامیان
فرماندهی غیر نظامی:
ساختاری غیر نظامی است به منظور فرماندهی و طرح‌ریزی، هدایت و راهبردی عملیات بخش غیرنظامی
فرماندهی مشترک:
ساختاری است عملیاتی به منظور فرماندهی و ایجاد هماهنگی و هم‌افزایی عملیاتی بین رده‌های نظامی و غیرنظامی

وظایف دستگاه‌های محوری عملیات پدافند غیر عامل

- فرمانداری‌ها و شهرداری‌ها**
ایجاد و اداره زیرساخت‌های مناسب شهری برای عملیات پدافند غیر عامل از قبیل پناهگاه‌ها و فضاهای امن، اسکان موقت، ذخایر شهری، مدیریت امور شهری، تداوم خدمات شهری و همچنین تخلیه‌های اضطراری و انتقال مردم
- سازمان آتشنشانی**
تأمین خدمات رفع آلودگی و پدافند ترافیک شهری، اطفای حریق و پدافندی و همچنین رصد و پایش مخاطرات و حوادث
- اورژانس**
ترسنا، نجات، اسکان پزشکی، انتقال و درمان اورژانسی مصدومین ناشی از تهدیدات و توانمندسازی آموزشی و مهارتی قرارگاه‌های عملیاتی پدافند غیر عامل
- جمعیت هلال احمر**
جستجو و نجات، جابجایی و اسکان موقت مردم، مراقبت جمعی و تأمین، حفظ و اداره دارو و تجهیزات و توزیع مایحتاج عمومی، اسیران، اسبندبند و آوارگان، اداره اورژانس‌های موقت اسکان در شرایط اضطراری
- صد آویسمپا**
اطلاع‌رسانی، ارتقای سطح آگاهی مردم، اصلاح مشاغل لازم و آرایش بخشی، دفاع و معایب افکار عمومی در شرایط اضطراری و آموزش‌های عمومی عملیات پدافند غیر عامل آحاد جامعه
- سمن ها و بسیج**
یکارگیری آحاد بسیجیان، افشار بسیج و اصناف مردمی با مشارکت در امر سازماندهی مردم در قالب یگان‌های امدادی
- فرار جا**
ایجاد امنیت عمومی و کنترل عبور و مرور
- سایر دستگاه‌های اجرایی**
سازماندهی و اجرای تعمیرات، اژدرسی عملیاتی و برگشت به شرایط اولیه
تعیین طرح‌های خود حفاظتی و پاسخ و مقابله با تهدیدات
اجرای برنامه تضمین تداوم کارکردهای اساسی و خدمات ضروری
رصد و پایش تلقی آسیب‌پذیری‌ها و مقابله و کاهش تهدیدات درون‌زا
آسوزش و توجیه مدیران کارشناسان و کارکنان زیرمجموعه در خصوص وظایف

سند راهبردی پدافند شیمیایی کشور

تعریف پدافند شیمیایی

مجموعه ای از اقدامات پیشگیرانه شیمیایی شامل: رصد و پایش، تهدیدات و حوادث شیمیایی، تشخیص و اعلام وضعیت، محدودسازی منطقه آلوده، رفع آلودگی، امداد و نجات، درمان مصدومین، پاک سازی منطقه آلوده، باریابی، آموزش، تمرین، ارتقاء آمادگی، کاهش آسیب پذیری ها، مصون سازی زیرساخت های شیمیایی و مدیریت بحران حوادث شیمیایی کشور در برابر هر گونه تهدید و حادثه متصوره پدافند شیمیایی

هدف

ایجاد و تولید درک واحد از مفاهیم پدافند غیرعامل در حوزه شیمیایی

اقدام هدفمند، هماهنگ، همسو و هوشمند جهت ایجاد هم افزایی و حداکثر بهره وری در مدیریت بحران و پدافند شیمیایی کشور

تدوین الگوی واحد برای مصون سازی، کاهش آسیب پذیری ها و ایجاد تسهیل در مدیریت بحران و مقابله با حوادث شیمیایی

قلمرو

- این سند به لحاظ جغرافیایی، داخل مرزهای جمهوری اسلامی ایران معتبر است.
- به لحاظ موضوعی، پدافند شیمیایی در برابر حوادث شیمیایی با هر منشائی را شامل می شود.
- به لحاظ اجرایی، کلیه دستگاه های کشوری و لشکری

ارزش ها

- صیانت از سرمایه های انسانی
- صیانت از محیط زیست
- تفکر بسیجی
- مدیریت جهادی

راهبردها

ایجاد آمادگی، مقابله، مدیریت بحران، کاهش آسیب پذیری و مصون سازی کشور در برابر تهدیدات و حوادث شیمیایی کشور

ماموریت

- سیاست گذاری، برنامه ریزی، راهبری، فرماندهی، کنترل، نظارت بر حوزه پدافند شیمیایی کشور
- رصد و پایش، هشدار، آشکارسازی، تشخیص، کنترل و ارزیابی تهدیدات شیمیایی و اشراف اطلاعاتی
- صیانت از سرمایه های انسانی و منابع و محیط زیست در برابر تهدیدات شیمیایی
- آموزش عمومی، تمرین، رزمایش و کسب آمادگی
- فرهنگ سازی، اطلاع رسانی، آرامش بخشی و ارتقای آگاهی های جامعه
- سنجش، ارزیابی، کنترل، تحدید گسترش آلودگی و رفع آلودگی شیمیایی
- کاهش آسیب پذیری ها و مصون سازی زیرساخت های حیاتی و حساس مرتبط با حوزه شیمیایی کشور
- ساماندهی بهینه صنعت و فن آوری تجهیزات پدافند شیمیایی به صورت خوداتکا و بومی
- دفاع از منافع ملی و حقوق جمهوری اسلامی ایران در برابر تهدیدات شیمیایی دشمنان در مجامع بین المللی

چشم انداز

برخوردار از جایگاه ممتاز جهانی در حوزه پدافند شیمیایی

راهبردها

- طراحی و پیاده سازی نظام جامع پدافند شیمیایی
- توسعه نظام و ارتقاء آمادگی ها در مدیریت بحران حوادث شیمیایی در حوزه مراکز جمعیتی کشور
- حداکثر بهره برداری از ساختار استان ها و ظرفیت های نیروهای مسلح، بسیج و مردم نهاد
- طراحی استقرار راهبری نظام جامع انتظامی برای برقراری نظم و امنیت، تحدید و مدیریت بحران های امنیتی
- ساماندهی، سازماندهی، آموزش، تجهیز و آماده سازی پدافند شیمیایی مردم همجوار مراکز پرخطر
- تدوین، استقرار و راهبردی نظام اطلاع رسانی پدافند شیمیایی
- چند منظوره سازی ظرفیت های پدافند شیمیایی
- سازماندهی، آموزش تخصصی

طرح راهبردی حفاظت
از زیرساخت‌های کشور
در یک نگاه

زیرساخت‌های هر کشور، بستر مهم حیات، رشد، و پویایی آن به‌شمار می‌رود، برخی از زیرساخت‌های نقشی حیاتی در حفظ منافع ملی دارند و به‌عنوان یکی از ارکان مهم پیشرفت، اختلال می‌چند کوتاهاست. عمدتاً در عملکرد آنها می‌تواند منجر به آسیب جدی در اقتصاد و امنیت ملی شود؛ از آنجا که زیرساخت‌ها، جریان به‌هم پیوسته از خدمات و پشتیبانی‌ها را برای تأمین نیازهای اساسی در جامعه ارائه می‌دهند و آسیب از اختلال در عملکرد و کارکرد آنها می‌تواند قطع خدمات زیرساختی در مردم و جامعه را در پی داشته باشد؛ از این رو هر طرح راهبردی حفاظت از زیرساخت‌های کشور، به عنوان عالی‌ترین سند پافانند کابندی و حفاظت از زیرساخت‌های کشور، در راستای مصون‌سازی زیرساخت‌ها و حفظ و تضمین تداوم ارائه خدمات ضروری در بخش‌های مختلف جامعه و مردم تدوین شده است.

مذہب

- ۱) ایجاد در مشترک از مفهوم حفاظت از زیرساخت
۲) تهیه و تنظیم ضوابط و مقررات حفاظت از
زیرساخت، برنامه‌های مصون‌سازی و ارتقاء آمادگی
۳) ایجاد هماهنگی، هم‌سویی و هم‌افزایی بین سازمان
پایفاند غیرعامل کشور و دستگاه‌های اجرایی

- الف) دستگاه‌های اجرایی متولی زیرساخت‌های-
حیاتی، حساس، مهم و قابل حفاظت
ب) سازمان‌های نیروهای مسلح دارای زیرساخت
های صنعتی- اقتصادی مانند؛ نیروگاه، پالایشگاه و
سایر

- (۱) تهدیدات نظامی
- (۲) تهدیدات امنیتی و تروریستی
- (۳) تهدیدات سایبری زیرساختی
- (۴) تهدیدات از درون دشمن پایه

三才圖會

- مرکز مدیریت و هماهنگی
از زیرساخت‌های بااهمیت بالا
از گروه تنظیم مقررات حفاظت
از زیرساخت‌های بااهمیت بالا
شورای هماهنگی حفاظت از
زیرساخت‌های با اهمیت بالا

دستگاه‌ها و نهادهای مسئول

- ۱) اقتدار ذاتی و درون‌زای زیرساختی
- ۲) خوداتکالی ملی
- ۳) صیانت از منافع ملی
- ۴) قوی شدن مبتنی بر دانش، فناوری و صنعت
- ۵) قابلیت دفاع ذاتی
- ۶) پایداری در برابر تهدیدات
- ۷) تاب‌آوری زیرساختی
- ۸) تداوم کارکرد زیرساختی و خدمات ضروری
- ۹) تناسب اهمیت با امنیت زیرساخت
- ۱۰) کاهش مستمر آسیب‌پذیری
- ۱۱) حفاظت همه جانبه در برابر تهدیدات
- ۱۲) آمادگی دائمی پاسخ به تهدید
- ۱۳) مدیریت ریسک و مخاطرات
- ۱۴) روزآمدی اقدامات پدافندی
- ۱۵) مهندسی ارزش (هزینه-فایده)
- ۱۶) تقدم امنیت بر توسعه
- ۱۷) پدافند عمیق و لایه به لایه
- ۱۸) توسعه‌ی امنیت افرا و ذاتاً امن
- ۱۹) حفظ سرمایه‌های ملی

- (۱) سطح‌بندی زیرساخت‌ها با نظام رورآمد
- (۲) نهادینه‌سازی الزامات حفاظت از زیرساخت در
- (۳) پیاده‌سازی سامانه رصد، پایش، ارزیابی،
- (۴) تشخیص و هشداردهی
- (۵) تاب‌آوری و امن‌سازی
- (۶) نظارت‌های اساسی کشور
- (۷) پرگشت‌پذیری سریع
- (۸) بهینه‌سازی وابستگی متقابل در زیرساخت‌های حیاتی کشور
- (۹) استفاده حداکثری از ظرفیت‌های دستگاهی و فرماندهی یکپارچه
- (۱۰) پیاده‌سازی برنامه کاهش مستمر تهدیدات درون‌زا با رصد مستمر
- (۱۱) پیاده‌سازی سالیاری همه‌جانبه و تطبیق‌پذیر
- (۱۲) مدیریت مخاطرات زیرساخت‌های کشور

سند راهبردی پدافند زیستی

تعریف پدافند زیستی

مجموعه اقدامات رصد و پایش، هشدارسازی، تشخیص، تصمیم و عملیات، کنترل، حفاظت و پیشگیری، امداد و نجات، درمان، بازتابی و بازتابی منابع، محدودسازی و رفع آلودگی در برابر تهدیدات زیستی که موجب حفاظت از سرمایه های ملی در برابر تهدیدات زیستی و کاهش آثار و عواقب ناشی از آن ها می گردد.

هدف

ایجاد درک واحد و مناسب از مفهوم پدافند زیستی در ذهن مسئولین و متخصصان حوزه زیستی و ایجاد چشم انداز، رسالت، اهداف و راهبردهای مشترک به منظور اقدام هدفمند، هماهنگ، هم سو و هوشمند همه دستگاه های ذیربط

جهت گیری کلان

- اصول و ارزش های بنیادین حوزه پدافند زیستی کشور
- تقویت قدرت پدافند زیستی کشور

قلمرو سند

همه دستگاه کشوری و لشکری ذی ربط

مأموریت

	بومی سازی و ایجاد خودآگاهی در دانش و فناوری پدافند زیستی		ارتقاء و ساماندهی نظام آموزشی و پژوهشی پدافند زیستی		ایجاد و ساماندهی نظام بحران های زیستی		ایجاد سامانه یکپارچه رصد و پایش و هشداردهی تهدیدات زیستی
	توسعه و ساماندهی نظام جامع بهداشت و درمان در برابر تهدیدات زیستی		ساماندهی و ارتقاء شبکه جامع تشخیص تهدیدات زیستی		تأمین و توسعه ذخایر استراتژیک اقلام و تجهیزات ضروری پدافند زیستی		ایجاد و ارتقاء استانداردهای اطمینان بخش و بومی حوزه سلامت در سطح جهانی

چشم انداز

«هامن اصلی مردم ایران در برابر تهدیدات زیستی و دارای رتبه اول منطقه ای و ممتاز جهانی در حوزه پدافند زیستی»

اهداف کلان

ساماندهی نظام جامع پدافند زیستی و توسعه کمی، ارتقا کیفی و

راهبردها

- ایجاد بانک جامع زیستی
- طراحی و استقرار نظام جامع اطلاعات پدافند زیستی
- ساماندهی نظام نهادینه شده فرهنگ سازی و آموزش عمومی
- تقویت و ارتقا نظام شبکه ای و روزآمد آزمایشگاه های کنترل غذا و دارو
- پشتیبانی، ارتقاء و به روزرسانی کیفیت عملکرد شبکه آزمایشگاهی کشور
- راه اندازی مرکز پدافند زیستی تخصصی، روزآمد و پاسخگو در حوزه سلامت
- ایجاد، ارتقاء و به روزرسانی نظام حمایت از بهداشت روانی و مدیریت افکار عمومی

سند راهبردی پدافند سایبری کشور

« سند راهبردی پدافند سایبری کشور »
به پیشنهاد سازمان پدافند غیرعامل
کشور از سوی کمیته دائمی (شورای
عالی) پدافند غیرعامل کشور در تاریخ
۱۳۹۴/۰۲/۲۹ به تصویب رسید.

چشم انداز

دست یافتن به زیست بوم ملی
سایبری امن، مصون، پایدار در برابر
تهدیدات و حملات سایبری دشمن و
قدرت برتر پدافند سایبری و دارای
جایگاهی ممتاز در بین کشورهای منطقه

تعریف پدافند سایبری

مجموعه اقدامات سایبری و غیرسایبری
است که توانمندی رصد، پایش، تشخیص
تهدید، استخراج آسیب پذیری،
تجزیه و تحلیل میزان خطر،
مدیریت و کنترل تهاجم سایبری،
بازرایی اطلاعات و تولید قدرت
پاسخ گویی به تهدید سایبری
دشمن را ایجاد کند و موجب مصون
سازی، کاهش آسیب پذیری و حفاظت
از سرمایه های ملی سایبری و
زیست بوم سایبری کشور شود و با
تولید بازدارندگی امکان تهاجم سایبری
را از کلیه متخاصمین سلب نماید.

ارزش های اساسی

عوامل

رسالت

مصون سازی و پایدارسازی سامانه های
سایبری کشور از طریق رصد، پایش و
تشخیص تهدیدات، کشف، مدیریت و
کنترل آسیب پذیری ها، اعلام
هشدارهای لازم، اطمینان از پدافند
سایبری، تدوین و انتشار نظامات
پدافندی، آموزش و نهادینه سازی
پدافند سایبری، مدیریت عملیات
پدافند سایبری و دفاع حقوقی در برابر
تهدیدات و حملات دشمن

اهداف کلان

- دستیابی به نظام جامع بومی پدافند سایبری
- دستیابی به زیرساخت ها و سرمایه های ملی مصون سایبری
- دستیابی به زیست بوم سایبری امن، مصون و پایدار
- دستیابی به منابع انسانی توانمند و کارآمد پدافند سایبری
- دستیابی به جایگاه ممتاز علمی و فناوری پدافند سایبری منطقه
- دستیابی به صنعت بومی خوداتکا و پیشرفته پدافند سایبری
- دستیابی به استانداردها و الگوهای پدافند سایبری بومی، امن، پویا و روزآمد
- دستیابی به دیپلماسی فعال پدافند سایبری
- دستیابی به ظرفیت مناسب فرماندهی و کنترل پدافند سایبری
- نهادینه سازی فرهنگ، ادبیات و آموزه های پدافند سایبری
- دستیابی به مشارکت ظرفیت های بخش های دولتی و غیردولتی در حوزه پدافند سایبری
- حفظ و ارتقاء آمادگی های پدافندی سایبری در برابر تهدیدات

راهبردها

- طراحی، پیاده سازی و راهبری نظام جامع بومی پدافند سایبری
- الزام و همراه سازی سازمان ها در استفاده از محصولات سایبری امن بومی
- بکارگیری منابع انسانی متخصص و امین در حوزه پدافند سایبری.
- تولید و مدیریت دانش و فناوری پدافند سایبری متناسب با تهدیدات
- بومی و امن سازی سامانه های سایبری
- ساماندهی و تقویت صنعت پدافند سایبری بومی
- ساماندهی، حمایت و صیانت از تولید امن داخلی پدافند سایبری کشور
- بومی سازی فرآیندها، نظام ها و استانداردها
- طراحی، پیاده سازی و راهبری نظام دیپلماسی پدافند سایبری کشور
- طراحی، پیاده سازی و راهبری سامانه فرماندهی و کنترل پدافند سایبری
- فرهنگ سازی و آموزش تخصصی و عمومی
- نهادینه سازی آموزه های پدافند سایبری در نظام آموزشی و نظام آموزش دفاعی کشور.
- بهره گیری از قابلیت های بسیج، سمن ها و ظرفیت های بخش غیردولتی

سند راهبردی پدافند
سایبری کشور

راهنمای تهیه برنامه عملیاتی تداوم کارکرد و بازیابی زیرساخت‌ها

هدف: دستیابی به چارچوبی مدون برای تهیه طرح تداوم کارکرد و بازیابی عملکردهای کلیدی زنجیره در زیرساخت‌های کشور به‌منظور ارتقاء آمادگی و تضمین کارکردهای ضروری در آنها در برابر انواع تهدیدات (طبیعی و انسان ساخت) به نحوی که:

پس از بروز اختلال و متناسب با سطح اهمیت عملکرد زنجیره در ارائه خدمات، حداقل سطح تداوم کارکرد حفظ گردد.

زنجیره بتواند پس از وقوع اختلال متناسب با حد اکثر زمان توقف مورد قبول (پیش‌بینی شده)، عملکرد اصلی خود را بازیابی و به حالت عملیاتی بازگردد.

زنجیره در شرایط وقوع حوادث یا تهدیدات مشابه در آینده کارکرد اصلی خود را حفظ نموده و متوقف نشود.

منظور:

ارتقاء آمادگی و رشد اقدامات عملیاتی تداوم کارکرد و بازیابی زنجیره در زیرساخت‌های کشور در برابر تهدیدات

تضمین تداوم عملکردهای کلیدی و اصلی زنجیره در زیرساخت‌های کشور

ایجاد هماهنگی و هم‌سویی در دستگاه‌های اجرایی به‌منظور تداوم کارکرد و بازیابی زنجیره در دستگاه‌های اجرایی

ایجاد درک مشترک از مفهوم زنجیره و ترسیم نقشه راه دستیابی به آن

فرایندهای اجرایی

قبل از حادثه / تهدید
- تدوین برنامه
- پیاده‌سازی و اجرای برنامه
- حفظ آمادگی

حین حادثه / تهدید
- کنترل و مدیریت حادثه / تهدید

بعد از حادثه / تهدید
- بازخورد و اصلاح برنامه

مرحله اول: قبل از حادثه / تهدید

فرآیند تدوین برنامه تداوم کارکرد و بازیابی زیرساخت

فرآیند پیاده‌سازی و اجرای برنامه تداوم کارکرد و بازیابی در زیرساخت

گام سوم : پیاده‌سازی و اجرا
گام دوم: آموزش
گام اول: سازماندهی و تجهیز

فرآیند آزمایش تداوم کارکرد و بازیابی در زیرساخت

مرحله دوم - حین حادثه / تهدید

فرآیند بازیابی زنجیره زیرساخت در حین حادثه / تهدید

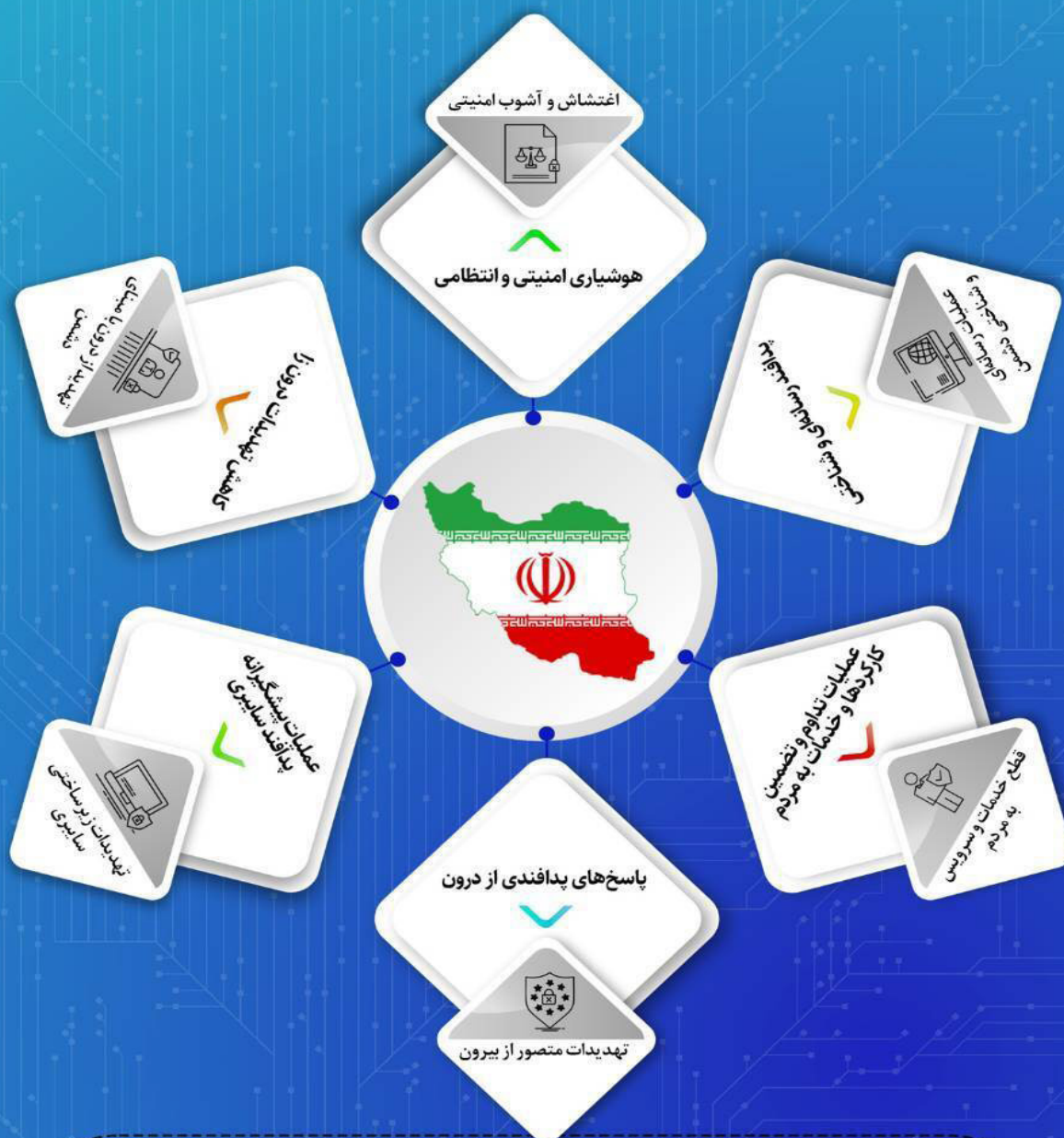

مرحله سوم - پس از حادثه / تهدید

فرآیند بروزرسانی و اصلاح برنامه تداوم کارکرد و بازیابی زیرساخت پس از وقوع حادثه / تهدید

الگوی پدافند ترکیبی پنج لایه

منابع و مأخذ

- ۱- سایت مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی، <https://rc.majlis.ir>.
- ۲- پایگاه ملی اطلاع رسانی قوانین و مقررات کشور، <https://dotic.ir>.
- ۳- آشنایی با پدافندی غیرعامل، معاونت توسعه فرهنگی و اطلاع رسانی، ناشر مرکز آفرینشهای هنری فاطر.
- ۴- سایت پایداری ملی paydarymelli.ir

پدافند غیرعامل با مفهوم کلی دفاع در برابر تهاجم، بدون استفاده از سلاح و درگیر شدن مستقیم، سابقه‌ای طولانی در تاریخ بشری به قدمت خلقت انسان دارد. امروزه کشورهای که طعم خرابی و خسارات ناشی از جنگ، بلایهای طبیعی و... را چشیده‌اند، جهت حفظ سرمایه‌های ملی و منابع حیاتی خود توجه خاص و ویژه‌ای به دفاع غیرعامل نموده و در راهبرد دفاع خود جایگاه والایی برای آن قائل غیر از حوادث و بلایای طبیعی، موضوع تهدیدهای درونی و برونی توسط دشمن نیز، یکی از دغدغه‌های پدافند غیرعامل است و در این راستا کلیه دستگاه‌ها و سازمان‌ها وظیفه خطیری را به عهده خواهند داشت.

سازمان پدافند غیرعامل کشور